

DIGITAALISEN ITSEOPISKELUYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN

VANHUSTYÖN HOIVAHENKILÖSTÖN
TÄYDENNYSKOULUTUSVÄLINEEKSI

Sari Himanen (toim.)

DIGITAALISEN ITSEOPISKELUYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN

VANHUSTYÖN HOIVAHENKILÖSTÖN
TÄYDENNYSKOULUTUSVÄLINEEKSI

Sari Himanen (toim.)

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

CLAAVA –koulutusta voi tilata yrityspalvelut@tuni.fi

Digitaalisen itseopiskeluympäristön kehittäminen
vanhustyön hoivahenkilöstön täydennyskoulutusvälineeksi

©Tekijät ja Tampereen ammattikorkeakoulu
Taitto: Minttu Rantanen / Tampereen ammattikorkeakoulu
Kannen kuva: Shutterstock

Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja.
Sarja B. Raportteja 117.
ISSN 1456-002X
ISBN 978-952-7266-37-3(PDF)

Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja.
Sarja B. Raportteja 118.
ISSN 1456-002X
ISBN 978-952-7266-38-0

Sisällys

Johdanto ja hankkeen lähtökohdat <i>Sari Himanen</i>	10
Palveluasuminen osana ikääntyvien palvelujärjestelmää <i>Sari Himanen</i>	13
Vanhustyön täydennyskoulutustarpeiden kartoitus <i>Sari Himanen</i>	16
Hankeessa kehitetyt oppikokonaisuudet <i>Sari Himanen</i>	19
Oppimisympäristön pedagogiset ratkaisut <i>Sari Himanen</i>	23
Oppimisympäristön tekninen alusta <i>Sari Himanen ja Anna-Liisa Karjalainen</i>	26
Monimediaisen oppimateriaalin tuottaminen <i>Riitta Nikkola</i>	27
Opiskelijat projektitoiminnassa <i>Anne Mäenpää</i>	38
Projektin tuotoksena Palko-oppimisympäristö <i>Sari Himanen</i>	44
Sovelluksen tuottama oppimisanalytiikka <i>Hannu Järvinen</i>	49

Pääkäyttäjän rooli Palko-oppimisympäristössä <i>Anna-Liisa Karjalainen</i>	51
Eu-projektissa koottavat seurantatiedot <i>Helena Tirronen</i>	55
Palko e-learning kilpailun finaalissa <i>Sari Himanen</i>	58
Palko-oppimisympäristön käyttökokemuksia <i>Miina Salo</i>	59
Valmiina jaettavaksi: CLAAVA – koulutuksella laatua vanhustyöhön <i>Sari Himanen</i>	63
Kirjoittajat	64

Johdanto ja hankkeen lähtökohdat

Sari Himanen

DIKI – Digitaalinen itseopiskelu keinona hoivatyössä voimaantumiseen ja asiakastyytyväisyyden lisäämiseen oli hanke, jota hallinnoi Keski-Suomen ELY-keskus. Hankerahoitus tuli Euroopan sosiaalirahaston Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 Suomen rakennerahasto -ohjelmasta. Hanke kesti kaksi vuotta, 1.2.2017–31.1.2019.

Hankkeessa oli tarkoitus luoda digitaalinen itseopiskelumenetelmä henkilöstökoulutuksen välineeksi vanhusten hoivapalveluja tarjoavien palvelutalojen henkilökunnalle. Ajatuksena oli, että uudenaikaisella mobiilikäyttöisellä interaktiivisella itseopiskelumenetelmällä koulutus kyetään viemään työpaikalle ja täten se on helposti koko henkilöstön saavutettavissa.

Hankeidea nousi halustamme tukea vanhustenhuollossa työskentelevän henkilöstön osaamista. Tarve henkilöstön täydennyskoulutukselle nousee myös lainsäädännöstä ja STM:n laatusuosituksista. Lisäksi mediassa on kuvattu haasteita, jotka liittyvät henkilöstön jaksamiseen, hoidon laatuun ja asiakastyytyväisyyteen.

Hankkeen toteuttajat

Hankkeen toteuttajana oli Tampereen ammattikorkeakoulu. Hankkeessa työskenteli terveys- ja sosiaalipalvelut yksiköstä viisi opettajaa, tietotekniikan asiantuntija tietohallintoyksiköstä ja projektikoordinaattori TAMKin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiopalveluista.

Hankkeen projektipäällikkö

- *hoitopedagogiikan yliopettaja Sari Himanen*

Hankkeen asiantuntijat

- *hoitotyön lehtori Riitta Nikkola*
- *hoitotyön lehtori Anne Mäenpää*

- *fysioterapian lehtori Hannu Järvinen*
- *terveydenhoitotyön opettaja Anna Aikasalo*
- *tietotekniikan asiantuntija Anna-Liisa Karjalainen*
- *projektikoordinaattori Helena Tirronen*

Hankkeen yhteistyökumppaneina oli viisi tamperelaista palvelutaloa; Pirkanmaan Senioripalvelut Oy:n palvelutalot Kaukaharju, Keinupuisto ja Kuusela, Koivupirtin säätiön palvelukoti Koivupirtti ja Tampereen Naisyhdistys ry:n Lahdensivun koti. Hankkeen loppuvaiheilla mukaan pilotoitiin otettiin lisäksi Helsingin kaupungin Rudolfin palvelutalo.

Sovelluksen toteuttaminen kilpailutettiin hankkeen alussa. Toteuttajaksi valittiin tamperelainen internet-palveluita toimittava yritys, JJ-Net Group Oy.

Hankkeen tavoitteet ja toimenpiteet

Hankeessa oli neljä päätavoitetta:

1. Suunnitella mobiilikäyttöinen pedagoginen ratkaisu henkilöstökoulutuksen välineeksi yhteistyössä ICT-alan organisaation kanssa.
2. Tukea hoivahenkilöstön osaamista, työssä jaksamista ja voimaantumista valitsemalla koulutussisällöiksi keskeisiä hoivatyöntekijöiden jokapäiväisessä asiakastyössä tarvitsemia tietoja ja taitoja.
3. Suunnitella opiskelumenetelmään vahvasti interaktiivisuutta painottava toimintalogiikka, joka edellyttää oppijalta aktiivisuutta ja stimuloi oppijan omaa oppimiseen johtavaa työskentelyä.
4. Lopullisena tavoitteena oli ikäihmisten kokeman hoivatyön laadun parantuminen.

Kaksivuotisen hankkeen toimenpiteillä pyrittiin vastaamaan neljään päätavoitteeseen.

1. Hankkeessa suunnitellun pedagogisen ICT-sovelluksen koodaus ostettiin palveluna ICT-alan organisaatiolta, tamperelaiselta JJ-Net Group Oy:ltä.
2. Itseopiskelumenetelmän sisältö suunniteltiin kirjallisuuteen perehtyen, aiempien hankkeiden tuloksia hyödyntäen ja kohderyhmän tarpeita tutkimalla.
3. Sovellukseen suunniteltiin pedagoginen interaktiivinen käyttöliittymä ja kirjallisesta oppimateriaalista muokattiin mobiililaitteeseen ja reflektioon perus-

tuvaan opiskelumenetelmään soveltuva informaation esitystapa.

4. Sovellusta testattiin kuudessa palvelutalossa. Noin 200 hoivatyöntekijää käytti sovellusta ja arvioi sen toimivuutta ja vaikuttavuutta.

Hankkeella saavutetut tulokset

Hankkeen tuloksista hyötyivät palvelutalojen työntekijät, asiakkaat ja omistajat. Palvelutalojen henkilökunta sai mahdollisuuden osallistua täydennyskoulutukseen, joka oli helposti koko henkilöstön saavutettavissa. Menetelmä tuki samalla keski-ikäisen naisvaltaisen työvoiman tietoyhteiskuntavalmiuksia. Palvelutalojen henkilökunnan osaaminen vahvistui useilla osa-alueilla, sillä oppimistuloksissa havaittiin 10-15 % kasvu, kun verrattiin oppikokonaisuuksien alku- ja lopputietotestien tuloksia toisiinsa. Oppikokonaisuuksia suorittaneet henkilöt saivat lisäksi entistä paremmat valmiudet oman työnsä reflektointiin ja omien kehittymishaasteidensa tunnistamiseen, sillä pedagogisissa ratkaisuisa painotettiin näitä asioita.

Henkilökunnan parempi osaaminen heijastuu suoraan ikäänntyneiden saamaan hoivaan ja kohteluun. Osaamisen vahvistumisen myötä voidaan olettaa, että vanhusten kokema hoivan laatu kohderyhmään kuuluvissa palvelutaloissa saattoi parantua jonkin verran.

Hankkeen tuottaman lopputuloksen myötä hoivapalveluja tuottavilla työnantajilla on helposti käyttöönotettava väline henkilöstön kehittämiseen. Sovellus sai alkuvaiheessa nimekseen Palko – Palveluasumisen laadun kehittämisen oppimisympäristö hoivahenkilöstölle. Hankkeen päätyttyä on sovellusta kehitetty edelleen ja kohderyhmää on laajennettu palvelutalojen lisäksi kotihoidon työntekijöihin. Uusi laajennettu ja viimeistelty digitaalinen sovellus on nimeltään CLAAVA –Koulutuksella laatua vanhustyöhön.

Palveluasuminen osana ikääntyvien palvelujärjestelmää

Sari Himanen

Suomessa oli vuonna 2017 reilu miljoona 65-vuotta täyttänyttä henkilöä, ja heistä yli 50 000 oli ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa tarjoavissa tehostetun palveluasumisen yksiköissä, vanhainkodeissa tai vastaavissa. Vallitseva väestönkehitys pakottaa kuntia suunnittelemaan iäkkäälle väestölle asumiseen, terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen liittyviä palveluita ja ratkaisuja. (STM 2017.)

Kunnat voivat järjestää lakisääteisen palveluasumisen itse tai ostaa sen ostopalveluna yksityisiltä yrityksiltä tai järjestöiltä. Palvelusetelien käyttö palveluasumisen järjestämisessä on yleistymässä ja palvelun tarjoajien määrä kasvussa. (Kuntaliitto 2012, 9.) Palveluasuminen voi toteutua ryhmä- tai palvelukodissa (vanhainkodissa) tai palvelutalossa, jossa asukkaalla on käytössä oma asunto, jonka kustannuksista vastaa asukas itse.

Palveluihin sisältyvät asiakkaan terveydentilan ja toimintakyvyn arvioinnin perusteella tehtyyn hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjatut palvelut, joista asiakas maksaa asiakasmaksuja (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992). Henkilökohtaisessa hoito- ja palvelusuunnitelmassa on huolehdittava siitä, että henkilö saa tarpeenmukaiset kuntoutus- ja terveydenhuollon palvelut ja että henkilön yksityisyyttä ja oikeutta osallistumiseen kunnioitetaan (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014). Valittavia palveluita ovat muun muassa hoito ja huolenpito, toimintakykyä ylläpitävä ja edistävä toiminta, ateriat-, vaatehuolto-, peseytymis- ja siivouspalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät palvelut. Kun palveluja järjestetään ympärivuorokautisesti, puhutaan tehostetusta palveluasumisesta. (Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.)

Palveluasumisessa tarjottavan hoivan laatua pyritään turvaamaan lainsäädännön ja laatusuosituksen avulla. Vanhuspalvelulain (980/2012, §20)

mukaan toimintayksikön henkilöstön määrän, koulutuksen ja tehtäväraakenteen tulee vastata iäkkäiden määrää ja heidän toimintakykynsä edellyttämää palvelutarvetta. Laatusuosituksessa henkilöstömitoituksen minimimäärä palveluasumisessa on 0,5 työntekijää asukasta kohden (STM 2017). Palvelujen tuottajilta edellytetään omavalvontasuunnitelmaa, ja lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) seuraa erilaisilla kartoituksilla lain toteutumista, muun muassa työntekijöiden määrän ja osaamisen suhteen. Koulutukseen välittömässä asiakastyössä olevat ovat tyypillisesti sairaanhoitajia ja terveydenhoitajia, lähi- ja perushoitajia, kodinhoitajia ja hoiva-avustajia.

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisussa (2017) ”Laatusuositus hyvän ikään-tymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017–2019” korostetaan riittävän henkilöstömäärän ohella henkilöstön osaamisen oikeaa kohdentamista, mikä on edellytys turvalliselle ja laadukkaalle palvelulle. Keskiöön nousee henkilöstön osaamisen jatkuva kehittäminen. Lisäksi suositellaan välittömään asiakastyöhön käytettävän ajan lisäämistä toimintatapoja uudistamalla ja vaikuttaviksi osoitettujen työmenetelmien käyttämistä. (STM 2017.)

Lakisääteisen (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, päivitetty 1659/2015) täydennyskoulutuksen tavoitteena on terveydenhuoltohenkilökunnan ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen. Koulutuksen tulisi pohjautua työntekijän osaamisen arviointiin suhteessa organisaatiossa tarvittaviin valmiuksiin (STM 2004). Terveydenhuollon toimintaympäristöjen ja hoitokäytäntöjen muuttuessa täydennyskoulutus on välttämätöntä ja sillä uskotaan voitavan parantaa toiminnan vaikuttavuutta, palveluiden laatua, potilasturvallisuutta ja asiakastyytyvää. Manka & Manka (2016) kuvaavat täydennyskoulutuksen lisäävän erityisesti henkistä pääomaa, joka ilmenee osaamisena, asenteina, psykologisena pääomana sekä fyysisenä ja psyykkisenä terveytenä.

Lähteet

Kuntaliitto 2012. Palveluasumisen järjestäminen ja kilpailuttaminen. Kuntaliiton verkkojulkaisu. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (734/1992).

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994, 1659/2015.

Manka M-L, Manka M. 2016. Työhyvinvointi. Helsinki: Talentum pro.

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014.

STM 2004. Terveydenhuollon täydennyskoulutussuositus.

Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 2004:3. Helsinki.

<http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201504227148>

STM 2017. Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017-2019. Sosiaali- ja terveys ministeriö, julkaisuja 2017:6. Helsinki.

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3960-8>

Vanhuspalvelulaki 980/2012. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta

Vanhustyön täydennys- koulutustarpeiden kartoitus

Sari Himanen

Hankkeessa oli tarkoitus laatia palvelutalojen hoivahenkilöstölle digitaalista täydenniskoulutusmateriaalia sellaisista aiheista, jotka ovat keskeisiä vanhustyössä tarvittavia tietoja ja taitoja. Suunnitelmissa oli tehdä erillisiä oppikokonaisuuksia useista aihealueista. Oppikokonaisuuksien sisältöjen valintaa varten hankkeen aikana kartoitettiin sekä palvelutalon asukkaiden, hoitotyöntekijöiden että esimiesten näkemyksiä siitä, mistä hyvä hoito muodostuu ja mitä ovat keskeiset osaamisalueet palvelutalossa työskentelevillä hoitajilla.

Asiakkaat arvostavat kiireetöntä kohtaamista ja kuulluksi tulemista sekä nauttivat oman eletyn elämän muistelemisesta

Hankkeen alkuvaiheessa kartoitettiin asiakkaiden näkemyksiä palvelutalon kotihoidon palveluista. Yhdessä hankkeen kohderyhmään kuuluvista palvelutaloista järjestettiin asiakkaille työpaja, johon osallistui viisi palvelutalon asukasta. Työpajassa käsiteltiin lehtileikkeiden ja keskustelun avulla teemaa, millaista on hyvä elämä. Tuloksissa nousi esiin merkityksellisinä asioina harrastukset, hyvä fyysinen kunto, turvallisuus, toimivat palvelut ja eletyn elämän muisteleminen.

Myöhemmin toteutetuilla yksilöhaastatteluilla kartoitettiin asiakkaiden näkemyksiä kotihoidon palveluista. Haastatteluihin osallistui viisi henkilöä. Tulosten mukaan kotihoidon palveluissa arvostettiin hyvää kohtaamista, kuulluksi tulemista, inhimillisyyttä, palvelun kiireettömyyttä ja joustavuutta.

Hoivahenkilöstö toivoi lisäkoulutusta haastaviin kohtaamistilanteisiin, saattohoitoon ja ensiapuun

Palvelutalojen henkilökunnan osaamista ja koulutustarpeita kartoitettiin keväällä 2017 e-lomakekyselyllä, johon linkki lähetettiin sähköpostitse. Ky-

selyyn sai vastata anonyymisti. Vastauksia tuli 47 työntekijältä, vastausprosentin jäädessä 26 prosenttiin. Vastaajista 77 % oli lähi- tai perushoitajia ja enemmistö kuului ikäluokkaan 26-35 vuotta.

Tulosten mukaan omassa työssä tarvittava osaaminen koettiin lähes kaikilla kysytyillä osa-alueilla pääosin hyväksi. Työpaikan ilmapiirin koki positiivisena ja kannustavana 41 % vastaajista. Henkilökunnasta 77 % koki työnsä psyykkisesti raskaaksi ja 72 % fyysisesti kuormittavaksi. Työssä jaksamisen tukeminen nousi täten yhdeksi koulutuksella tuettavaksi aiheeksi.

Kysyttäessä henkilökunnan koulutustarpeita, nousi muutama aihe selkeästi esiin. Haastavista kohtaamistilanteista toivoi koulutusta 72 % vastaajista, saattohoidosta 68 % ja ensiavusta 70 % vastaajista. Muita esiin nousseita koulutustarpeita olivat mm. mielenterveysongelmat, mielialan vaihtelut ja muistisairaudet (Alzheimer, dementia), haavanhoito, ihon hoito, jalkojen hoito ja kivun hoito. Myös asiakkaiden hoitosuunnitelmien sisältöön ja tietokoneen käyttöön haluttiin koulutusta.

Esimiesten näkemysten mukaan asiakaslähtöisyys ja terveydentilan arviointikyky ovat keskeisiä henkilöstön osaamisen kehittämiskohteita

Palvelutalojen esimiesten näkemyksiä hoivahenkilöstön osaamisen kehittämistarpeista kartoitettiin haastattelulla. Haastatteluteemat käsittelivät palvelutalojen hoivahenkilöstöltä yleensä edellytettävää osaamista ja aiemman kirjallisuuden pohjalta nostettuja teemoja osaamisen kehittämiskohteista.

Haastattelu toteutettiin ryhmähaastatteluna ja siihen osallistui neljä henkilöä, palvelutalon yksikön johtaja, henkilöstöpäällikkö ja kahden palvelutalon hoitotyön esimiehet. Haastattelijoina oli kaksi ja haastattelun kokonaiskesto oli 1,5 tuntia. Haastattelu nauhoitettiin, litteroitiin ja analysoitiin teema- ja teoriaohjautuvalla sisällön analyysillä.

Tuloksista nousi keskeiseksi kehittämiskohteeksi uudistuvan itseohjautuvan asiakaslähtöisen työotteen omaksuminen ja tavoitteellinen orientaatio perushoitotyön toteutuksessa. Perussairauksien tuntemus ja kyky toteuttaa ja

arvioida lääkehoitoa sekä arvioida asiakkaan terveydentilaa ja vointia nähtiin keskeisinä osaamisen kehittämiskohteina. Hygieniasta huolehtiminen ja aseptinen työskentelytapa sekä päivittäinen kirjaaminen ja raportointi nousivat myös teemoiksi, joihin pitäisi enemmän kiinnittää huomiota.

Hankkeessa kehitetyt oppikokonaisuudet

Sari Himanen

Hankkeessa tehtyjen selvitysten ja aiemman kirjallisuuden pohjalta valittiin 12 aihealuetta, joihin hankkeessa laadittiin digitaaliset itseopiskeluun perustuvat koulutusmateriaalipaketit. Luodut oppikokonaisuudet keskeisine sisältöineen on kuvattu alla olevassa taulukossa.

Lääkehoidon turvallinen toteuttaminen

Oppikokonaisuudessa käsiteltäviä asioita ovat lääkehoidon sääntely, turvallisuus ja lääkehoitoa toteuttavan henkilön vastuut, lääkepakkauksmerkinnät ja rinnakkaisvalmistekäsite, lääkkeen vaiheet elimistössä, ruuansulatuskanavan kautta ja sen ohi otettavat lääkemuodot, lääkkeiden ottaminen, lääkkeet ja ruoka, lääkkeiden haittavaikutukset ja yhteisvaikutukset yleisellä tasolla, iäkkäiden lääkehoidon erityispiirteet, kipu- ja unilääkkeiden käyttö, iäkkäillä vältettäviä lääkkeitä, lääkehoidon ohjaaminen ja lääkelaskut.

Ammatillinen vuorovaikutus ja haastavat kohtaamistilanteet

Oppikokonaisuus sisältää osioita, jotka käsittelevät asiakkaan elämänhistorian, arvojen ja tarpeiden ymmärtämisen merkitystä vuorovaikutuksessa, sanatonta ja sanallista vuorovaikutusta, kuulo- ja näköaistien heikentymisen, muistisairauden ja afasian vaikutusta vuorovaikutukseen, tunteiden merkitystä vuorovaikutuksessa, aktiivista kuuntelua ja muistelua vuorovaikutuksen menetelmänä. Lisäksi pohditaan mistä asiakkaan haastava käyttäytyminen voi johtua ja miten tilanteessa tulisi toimia sekä asiakkaan ja läheisen vuorovaikutuksen tukemista.

Kuntoutuksesta toimintakykyä

Oppikokonaisuus sisältää osioita, jotka käsittelevät fysiologisia muutoksia ikääntyessä, kaatumisten ehkäisyä, kodin ja asuinympäristön esteettömyyttä, apuvälineitä, potilassiirtymisiä, toimintakyvyn arviointia, liikuntaa, liikehoitoja, asentohoitoa ja motivointia.

Ravitsemuksesta hyvinvointia

Oppikokonaisuudessa käsiteltäviä aiheita ovat ravitsemukseen liittyvät käsitteet, ravitsemustilaan vaikuttavat asiat, ruokahaluuun vaikuttavat tekijät, miten ikääntyvän ruokahalu voitaisiin lisätä, eri ravintoaineiden lähteet, ravitsemustilan arviointi ja ravitsemukselliset erityiskysymykset kuten aliravitsemus ja lihavuus.

Tavallisimmat perussairaudet ja niiden hoito

Opintokokonaisuudessa tarkastellaan iäkkäiden yleisimpien sairauksien oireita ja hoitotyön erityispiirteitä. Käsiteltäviä sairauksia ovat gerastenia, sydänsairaudet (sepelvaltimotauti, infarkti, sydämen vajaatoiminta, rytmihäiriöt), tuki- ja liikuntaelinsairaudet (nivelrikko, lonkkamurtuman jälkitila, osteoporoosi), tyypin 1 ja 2 diabetes, Parkinsonin tauti ja AVH, COPD ja syöpää sairastavan hoitotyö.

Aseptisen työskentelyn perusteet ja kroonisen haavan hoito

Oppikokonaisuus sisältää aseptisen työskentelyn perusteita kuten tavanomaisia varotoimia, hoitoon liittyviä infektioita ja moniresistenttejä mikrobeja. Kroonisen haavan hoidon osuudessa on sisältöjä erilaisista kroonisista haavoista, haavakivun hoidosta, haavan hoidon aseptiikasta, haavanhoitotuotteista sekä haavan hoitoon liittyvästä kirjaamisesta.

Asiakaslähtöisyys päivittäisessä perushoitotyössä

Oppikokonaisuudessa tarkastellaan suunnitelmallista perushoitotyötä hie-man uudenlaisesta näkökulmasta. Käsiteltäviä aiheita ovat mm. jalkojen ja ihon hoito, hoito- ja palvelusuunnitelman käytännön tason toteutus, päivittäisistä toiminnoista ja hygieniasta huolehtiminen, omahoitajuus, asukkaan oman rytmisyyden ja oman toimijuuden tukeminen.

Terveystilan muutosten arviointi ja toiminta akuuteissa tilanteissa

Oppikokonaisuus käsittelee asiakkaan terveystilan muutosten arviointia ABCDEF-menetelmällä, hyödyntäen NEWS-pisteitä ja toimintaa tyypillisimmissä akuuteissa tilanteissa. Konsultoinnin mallina on kiireellinen ja kiireetön ISBAR.

Elämän loppuvaiheen hoito

Oppikokonaisuudessa käsitellään lainsäädännöllistä ja eettistä näkökulmaa saattohoitoon liittyen, oireenmukaisen hoidon periaatteita muun muassa ravitsemuksen ja hengenahdistuksen suhteen, ihmisen kokonaisvaltaista hoitamista ja omaisten huomioimista kuoleman lähestyessä, kuoleman toteamista ja kuoleman jälkeen tapahtuviin asioihin liittyviä tietoja. Lisäksi pohdintaan eri kulttuurien näkemyksiä kuolemaan, hoitajan omia asenteita ja kuoleman käsittelyä työyhteisössä.

Työssä jaksaminen ja työhyvinvointi

Oppikokonaisuudessa käsiteltäviä asioita ovat työhyvinvoinnin tekijät, työelämätaidot ja rakentava vuorovaikutus, erilaiset vuorovaikutustyyli työssä, työyhteisön toiminta työhyvinvointia tukemassa, työyhteisön erilaiset persoonat ja temperamentit, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, työn imu, motivaatio ja sitoutuminen työhön sekä työn tuunaaminen. Lisäksi tarkastellaan, miten lisätään hyvinvointia omaan työhön asukkaiden osallisuutta lisäämällä, älyteknologiaa hoivatyön apuna, kuntouttavan työtteen ja ergonomian merkitystä työhyvinvoinnille, ravinnon, unen ja rentoutuksen yhteyttä työhyvinvointiin, liikunnan ja luontoympäristön vaikutuksia terveyteen, sekä miten muutoksilla on mahdollisuus parantaa hoidon laatua ja työhyvinvointia.

Muistisairaudet ja mielenterveyden edistäminen

Oppikokonaisuus sisältää asioita, jotka käsittelevät ikäihmisten mielenterveyden edistämisen keinoja ja merkitystä ikäihmisen hyvinvoinnille, ikäihmisten päihteidenkäyttöä ja siihen puuttumista, kaltoinkohtelua sekä yleisimpiä ikäihmisten mielenterveysongelmia. Tämän lisäksi käsitellään yleisimpiä muistisairauksia, niiden toteamista, muistisairauksiin liittyviä käytösoireita ja muistisairaana hyvää hoitoa myös läheisen näkökulmasta.

Asiakasta koskevan tiedon kirjaaminen ja hyödyntäminen

Oppikokonaisuudessa kerrataan kirjaamiseen, raportointiin, hoidon jatkuvuuden ja suunnitelmallisuuden turvaamiseen liittyviä asioita hyödyntämällä palvelusuunnitelman, RAI- ja Vivago- järjestelmien tuottamaa tietoa sekä rakenteisen kirjaamisen mallia.

Oppimisympäristön pedagogiset ratkaisut

Sari Himanen

Hankkeessa laaditut oppikokonaisuudet suunniteltiin niin, että käyttäjä voi opiskella ne täysin itsenäisesti verkossa. Itseopiskeluun perustuvat oppikokonaisuudet sisältävät teoretietoa, tehtäviä, videoita ja kuvia. Henkilöstön osaamisen kehittymistä tuetaan oman toiminnan, tunteiden, asenteiden ja osaamisen reflektoinnin kautta. Kukin kokonaisuus sisältää myös opiskelun vaikuttavuutta mittaavat osaamisen ja oppimisen testit, joista voi saada palautetta. Yhden kokonaisuuden opiskelu kestää noin neljästä kuuteen tuntiin, ja se on mahdollista opiskella 10-15 minuutin osioissa. Kahdestatoista oppikokonaisuudesta muodostuu täten usean päivän mittainen täydennyskoulutuspaketti.

Oppimisympäristö on vahvasti interaktiivinen sisältäen paljon erilaisia kysymyksiä ja tehtäviä. Jokainen oppikokonaisuus muodostuu 24 osastosta, jotka voidaan suorittaa omaan tahtiin ja opiskelu on helppo keskeyttää eri osien välille.

Oppikokonaisuuksien rakenne

Osa 1: Asennetestti, joka stimuloi oppijaa tunnistamaan omia toimintatapojaan

Osa 2: Osaamisen alkutesti

Osat 3–22: Opiskeluosiot

Osa 23: Oman oppimisen itsearviointitesti

Osa 24: Osaamisen lopputesti

Oppikokonaisuuksiin on integroitu pelillisiä elementtejä. Oppija saa pisteitä, vastatessaan oppimisympäristön kysymyksiin oikein. Saatujen pisteiden perusteella voi ansaita mitaleja, joiden suoritusrajat on esitetty alla.

Opiskelussa ansaitaan pisteitä ja suorituksista saa mitaleja

- Kultamitali, 90 % oikein
- Hopeamitali, 80 % oikein
- Pronssimitali, 70 % oikein
- 70 % oikein on hyväksytyyn suorituksen raja.

Tavoitteenamme oli suunnitella oppimisympäristöstä sekä hauska että hyödyllinen, joten pyrimme integroimaan siihen pelillisyyttä. Vaikka Pallo-ko-sovellus ei ole tyyppillinen peli, siinä on pelillisiä ja koukuttavia ominaisuuksia, kuten pisteiden keräämistä ja mitalien tavoittelua. Interaktiivisuudella ja pelillisyydellä pyritään vahvistamaan oppijan immersiota eli opiskeluun uppoutumisen tunnetta.

Peleissä oppimisprosessi voidaan jakaa elementeiksi, joissa oppiminen toteutuu kognitiivisena tiedon rakentamisena pelitoimintojen aikana. Kun sisältöön integroidaan visuaalisia todellisen työelämän oppimistilanteita, sillä voidaan lisätä oppimisympäristön ja opiskelun kiinnostavuutta. (Michael & Chan 2006; deFreitas & Jarvis 2007; Kiili 2007, 396-397.)

Jatkuva interaktiivisuus vaatii oppijalta aktiivista työskentelyä ja oppimisympäristön kysymykset edellyttävät kognitiivista pohdintaa. Oppikokonaisuudet pohjautuvat jatkuvaan reflektioon eli oman osaamisen toistuvaan arviointiin, omakohtaiseen oppimisen ymmärtämiseen ja ohjaamiseen. Uutta tietoa konstruoidaan aikaisempiin tietoihin peilaten. (Rauste-von Wright & von Wright 1994.)

Pelillisyyttä työstettäessä haasteena oli laatia mielekkäitä osaamista kartoittavia kysymyksiä, joilla käyttäjä ansaitsee pisteitä, ja toisaalta reflektiota tulevia kysymyksiä, joilla kannustetaan käyttäjää pohtimaan opittua asiaa suhteessa omaan työhönsä. Oppimisympäristön autenttisuutta pyrimme vahvistamaan integroimalla sisältöön paljon valokuvia ja videoita, jotka kuvaavat todellisia työelämän tilanteita. Osan valokuvista otimme itse ja osan

ostimme kuvapankista. Videoiden tekeminen oli työlästä, mutta hauskaa. Olemme itse käsikirjoittaneet, näyttelleet ja kuvanneet videot. Media-alan opiskelijat auttoivat editoinnissa.

Kun oppimisympäristöön liitetään aktiviteettejä, jotka edellyttävät käyttäjän omaa panosta, saadaan oppimiskokemuksesta usein syvällisempi. Kun oppimisympäristö antaa palautetta, sen avulla voidaan tukea reflektiivistä ajattelua ja tiedon rakentelua opittavan asian suhteen. (Kiili 2007, 396-397; Rieber & Noah 2008, 79-80.)

Lähteet

de Freitas, S. & Jarvis, S. 2007. Serious Games – Engaging Training Solutions: A Research and Development Project for Supporting Training Needs. *British Journal of Educational Technology* 38(3), 523-525.

Kiili, K. 2007. Foundation for problem-based gaming. *British Journal of Educational Technology* 38(3), 394-404.

Michael, D. & Chen, S. 2006. *Serious Games: Games that Educate, Train and Inform*. Boston, MA: Thomson.

Rauste-von Wright, M. & von Wright, J. (1994). *Oppiminen ja koulutus*. Helsinki: WSOY

Rieber, L. & Noah, D. 2008. Games, simulations, and visual metaphors in education: antagonism between enjoyment and learning. *Educational Media International*, 45 (2), 77-92.

Oppimisympäristön tekninen alusta

Sari Himanen ja Anna-Liisa Karjalainen

Oppimisympäristö toimii tietoturvallisena pilvipalveluna toimittajan (JJ-Net Group Oy:n) ylläpitämällä ja hallinnoimilla palvelimilla. Ympäristön oppimateriaalien hallinta ja siellä opiskelu onnistuu vaivattomasti tietokoneella ja kaikilla nykyaikaisilla mobiililaitteilla – käyttöön riittää internet-yhteys ja ajan tasalla oleva verkkoselain.

Oppimisympäristö on rakennettu JJ-Net Group Oy:n kehittämälle oppimisalustalle, jonka työkalut mahdollistavat pedagogisen sisällöntuotannon ilman koodausosaamista. Sisältö rakennetaan oppikokonaisuuksina, joita tässä hankkeessa tehtiin 12. Oppikokonaisuuksiin liitetään materiaaleja/sisältöjä lomakkeelle tallentamalla. Lomakkeessa on valmiit kentät kuville ja videoille, teksteille, kysymyksille sekä vastauksille. Erilaisia tehtävätyyppejä on useita. Kuvat liitetään tehtäväsiivuille upottamalla ja videot linkitetään esimerkiksi Youtubesta. Kysymyksiin voidaan määrittää tuottaako vastaaminen pisteitä vai ei. Valmis materiaali julkaistaan Julkaise-painikkeesta.

Käyttäjä näkee reaaliaikaisesti, miten hän on edennyt oppikokonaisuuden suorittamisessa ja miten paljon hän on ansainnut pisteitä. Järjestelmään on syötetty pisterajat kulta-, hopea- ja pronssimitalille, joita käyttäjä voi tavoitella. Järjestelmästä näkee, miten henkilön osaaminen on kehittynyt, kun alku- ja loppupitestin tuloksia voidaan verrata keskenään.

Oppimisympäristö on suojattu ja vaatii käyttäjän sisäänkirjautumisen. Ympäristöä käyttävä palvelutalo voi joko itse vastata oman organisaationsa käyttäjäinhallinnasta tai se voi ulkoistaa palvelun järjestelmän toimittajalle. Käyttäjätunnusta luotaessa tarvitaan vain henkilön nimi ja sähköpostiosoite. Järjestelmä lähettää tehdyn tunnuksen annettuun sähköpostiosoitteeseen. Henkilöt, joilla on palvelutaloissa hallinnointitunnukset (esimerkiksi esimiehet), pystyvät seuraamaan käyttäjien (työntekijöiden) suorituksia ja osaamisen kehittymistä.

Monimediaisen oppimateriaalin tuottaminen

Riitta Nikkola

Lähtökohtana näyttöön perustuva tieto

Oppimateriaalin teko monimediaisesti oli meille sisällön tuottajille uudenlainen tapa tehdä täydennyskoulutusta. Täydennyskoulutus oli tarkoitettu itseopiskelumateriaaliksi vanhusten hoivapalveluja tarjoavien palvelutalojen henkilökunnalle, mikä kohderyhmänä toi sisältöjen tuottamiseen omat haasteensa. Vanhusten palvelutaloissa työskentelee erilaisilla koulutustasoilla olevia hoito- ja hoivatyöntekijöitä. Suurin osa henkilökunnasta on lähihoitajia, mutta myös sairaanhoitajia, terveydenhoitajia ja hoiva-avustajia työskentelee vanhusten palvelutaloissa.

Koska kohderyhmä oli taustoiltaan erilaista, piti koulutuksen suunnittelussa tutustua ensin lähihoitajan osaamisvaatimuksiin ja tutkimusten tuottamaan tietoon lähihoitajien osaamisesta, mutta myös vanhustyössä tarvittavaan osaamiseen. Lisäksi palvelutalojen asiakkaat, hoitotyöntekijät ja esimiehet osallistuivat kyselyihin ja haastatteluihin, joilla selvitettiin hoitohenkilökunnan osaamista ja koulutustarpeita.

Oppikokonaisuudet tuli suunnitella niin, että ne mahdollistivat työntekijän oman toiminnan, tunteiden ja osaamisen reflektoinnin. Materiaaliin piti saada mukaan myös elementtejä, jotka haastoivat työntekijää kehittämään osaltaan koko työyhteisön toimintaa. Interaktiivinen toimintalogiikka toi mukaan pelillisyyden elementtejä, minkä ajateltiin kannustavan oppikokonaisuuksien sisältöjen opiskeluun. Myös se, että oppikokonaisuuksia voi opiskella mobiilikäyttöisesti, teki työskentelystä tavanomaisesta opettajan työstä poikkeavaa. Nämä kaikki tekivät kuitenkin työskentelystä mielenkiintoista ja antoisaa, mutta toisaalta vaativaa.

Oppimateriaalin vaatimustason löytämiseen auttoivat pilottikäyttäjien haastattelut ja lähihoitajataustaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden antama palaute

oppikokonaisuuksien sisällöistä ja tekniikan toimivuudesta. Uuden teknisen sovelluksen käyttö vaati aluksi paljon opettelua ja yrityksen ja erehdyksen kautta oppimista ja siksi oli hyvä, että sisältöjen työstäminen aloitettiin niistä aiheista, mitkä olivat kullekin opettajalle tutuimpia.

Oppikokonaisuuksien teoriasisällöissä käytettiin erilaisia lähteitä kuten oppikirjoja, käypähoitosuosituksia, tutkimusartikkeleita, terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen julkaisuja, sairaaloiden ohjeita ja terveystyöskentelyn tarjoamaa materiaalia. Ongelmana ei ollut materiaalin vähyys vaan paremminkin runsaus ja se, mitä materiaalia käyttää ja miten sitä käyttää. Joissakin tapauksissa eri lähteissä oli ristiriitaista tietoa, jolloin piti ratkaista, mitä lähdettä käyttää vai käyttääkö useita lähteitä kuvaamaan asian moninaisuutta. Oppimateriaalin tuottamiseen osallistuivat myös opiskelijat projekti- tai hanketyöskentelynä tai kehittämis- ja opinnäytteinä.

Sisältöjen työstäminen oli innostavaa, koska piti miettiä koko ajan useita kysymyksiä. Kuinka paljon materiaalia voi sisällyttää 15 minuutin oppimishetkeen, kun työntekijät ovat erilaisia oppijoita? Millaista terminologiaa voi käyttää, niin että käytetyt käsitteet ovat tuttuja työntekijöille? Yksi ongelma, mikä piti ratkaista monessakin kohtaa oppimateriaalin työstämisessä, oli se, mitä termiä käytetään palvelutalon asukkaasta, kun lähdemateriaalissa oli usein potilas, ikääntynyt, iäkäs, vanhus tai asiakas. Tähän ei löydetty selkeää yksiselitteistä ratkaisua, joten termin valinta tapahtui tilanteen mukaan. Ennen kuin sisältöjen työstäminen aloitettiin, olisi pitänyt huomioida erilaiset oppijat. Näin olisi tekstin muotoilu tehty alusta alkaen riittävän selkeäksi niin, että lukeminen on helppoa kaikille, myös niille, joilla on lukemisen ongelmia.

Eri oppikokoisuuksien teosta keskusteltiin yhteisissä palavereissa ja sovittiin, mitä kukin tekee ja koska oppikokonaisuudet on oltava valmiina. Selkeät pelisäännöt työskentelyssä tekivät siitä jäsentynyttä, vaikka toisinaan aikataulut olivat varsin tiukkoja, jolloin työpäivistä ja työviikoista tuli tavanomaista raskaampia. Muun opetustyön lisäksi ajan löytäminen hankkeen tekemiseen saattoi pakottaa tekijät työskentelemään viikonloppuisin ja joskus myös lomilla. Tiimin hyvä yhteishenki ja kannustus sekä hankkeen mielenkiintoisuus auttoivat kuitenkin pysymään aikatauluissa. Sovelluksen

tuottajan tekninen tuki oli korvaamatonta ja sisällön tuottamisessa esiin tulleet erilaiset ongelmat ja kehittämisideat huomioitiin hyvin ja näin saatiin erilaisia teknisiä vaihtoehtoja sisällön työstämiseen.

Erilaiset tehtävätyypit

Oppikokonaisuuksissa on ensimmäisenä asennetesti, jolla haluttiin kartoittaa, miten työntekijä ajattelee, että jonkin asian on oltava ja miten hän itse toimii vastaavassa tilanteessa. Asennetestin laatiminen edellytti, että sisältöjä oli jo tehtynä tai että ainakin hahmotelma sisällöstä oli mietittynä. Asennetestin laatimisessa oli tärkeää muotoilla väittämät niin, että ne herättivät oppijan miettimään, mitä on hyvä hoitotyö ja miten itse toteuttaa hoitotyötä. Vastaava testi on oppikokonaisuuden lopussa, jossa oppija voi arvioida myös omaa oppimistaan ja opittujen asioiden hyötyä työssään.

• OSIO 1/24 Lähtökohdat elämän loppuvaiheen hoidon opiskeluun

Kuolevia ja kroonisesti sairaita henkilöitä hoitavan hoitajan tulee tuntea palliatiivisen hoidon ja saattohoidon käypäsuositus.

☐ Täysin samaa mieltä
☐ Jokseenkin samaa mieltä
☐ En samaa enkä eri mieltä
☐ Jokseenkin eri mieltä
☐ Täysin eri mieltä

Esimerkki asennetestistä "Elämän loppuvaiheen hoito" oppikokonaisuudesta.

Toisena osiona oppikokonaisuuksissa on testi, jolla selvitetään, mitä oppija jo tietää kyseisen oppikokonaisuuden asioista. Näihin kysymyksiin ei anneta vielä oikeita vastauksia vaan vastaukset sisältyvät seuraaviin osioihin. Viimeisenä oppikokonaisuuksissa on aina lopputesti, jossa on samat kysymykset kuin alkutestissäkin. Alku- ja lopputestin tulosten eroa vertaamalla oppija voi saada palautetta oppimisestaan.

✦ OSIO 2/24: Kartoita osaamisesi ennen koulutusta

19.
Kuidulla on merkittävä rooli ummetuksen ehkäisyssä. Mikä on suositeltu ravintokuidun määrä?

☐ 10g päivässä
☐ 25-35g päivässä
☐ 50-60g päivässä
☐ 100-150g päivässä

Esimerkki alkutestistä "Ravitsemus hyvinvoinnin perustana" oppikokonaisuudesta.

Varsinaisten opiskeluosioiden tekemisessä tekninen ratkaisu antoi useita vaihtoehtoja opittavan asian esittämiseen. Sovelluksessa oli mahdollista valita erilaisia tehtävätyyppejä kuten pelkkä sisältö, valinta, kyllä-ei-valinta, monivalinta, poissulkeva valinta, järjestely, hotspot valinta tai arvojen syöttö. Näistä kahdeksasta tehtävätyypistä sisältö eli teorigeistin tuottaminen oli yksinkertaisin työstettävä, vaikka vaati sekin oman opettelunsa niin, että se oli visuaalisesti miellyttävä lukea ja että siihen oppi liittämään erilaisia kuvia, videoita, ääntä tai websivuja. Tähän tehtävätyyppiin saattoi liittää vielä palautteen tai tärkeän huomion.

Valinta, kyllä-ei-valinta, monivalinta ja poissulkeva valinta olivat mukavia tehtävätyyppejä, kun ensin oppi erottamaan erilaiset valinnat toisistaan. Joitakin valintoja pitikin tehdä useampaan kertaan oikean "valinta-tyyppin" löytämiseksi. Joskus moninkertainen uudelleen tekeminen oli turhauttavaa, mutta tekninen tuki oli onneksi helposti saatavilla, auttoi mielellään ja vastasi myös "tyhmiin" kysymyksiin ystävällisesti.

Oppimateriaalin tekemisessä piti pohtia myös opittavan asian tuttuutta työntekijöille niin, ettei materiaalin opiskelu turhauta työntekijää. Tätä yritettiin välttää haastamalla työntekijää erilaisilla tehtävillä tai kysymyksillä pohtimaan omaa tapaansa toimia työssään.

• OSIO 3/24 Aseptiikan perusteita

Työasu	
Mitä mieltä olet seuraavista väittämistä	
Työasullani viestin omaa ammattitaitoani ja ammatillisuuttani, mutta sillä edustan myös työpaikkaani.	<input type="button" value="Ei"/> <input type="button" value="Kyllä"/>
Jalkineet kuuluvat työasuuni ja niiden hankinnassa huomioin myös työturvallisuus ja hygieeniset seikat.	<input type="button" value="Ei"/> <input type="button" value="Kyllä"/>
Työasuni peittää alla olevat omat vaatteeni.	<input type="button" value="Ei"/> <input type="button" value="Kyllä"/>
Työasuni hihat ulottuvat korkeintaan kyynärtaipeisiin, jolloin oikein toteutettu käsihygienia on mahdollista.	<input type="button" value="Ei"/> <input type="button" value="Kyllä"/>
Työsukkani pesen pesukoneessa vähintään 60 asteessa.	<input type="button" value="Ei"/> <input type="button" value="Kyllä"/>
Puhdistan puhelimeni säännöllisesti, koska koskettelen sitä myös työaikana.	<input type="button" value="Ei"/> <input type="button" value="Kyllä"/>

Kuvassa esimerkki kyllä-ei-valinnasta, jossa on väittämiä, jotka liittyvät työntekijän omaan tapaan toimia.

Monivalintatehtävissä oli kiinnostavaa laatia erilaisia vastausvaihtoehtoja niin, etteivät ne olleet itsestään selviä eivätkä myöskään liian vaikeita.

Erilaisten tehtävien, kysymysten ja väittämien esittämisen yhteydessä pyrittiin antamaan palautetta ja siten tukemaan oppimista tai joskus jopa kyseenalaistamaan toimintatapoja. Positiivisuudella ja innostamisella pyrittiin vahvistamaan oppimisen iloa, työntekijän halua kehittää ammatillisuuttaan ja käyttöönottaa uusia tapoja omassa työskentelyssään. Seuraavissa kuvissa on esimerkkejä palautteista, jotka ovat ammatillisen vuorovaikutuksen oppikokonaisuudesta.

Minä vuorovaikuttajana

Koen, että minulla on hyvät vuorovaikutustaidot.

Ei

Kyllä

Sinulla on rohkeutta tarkastella itseäsi kriittisesti! Hienoa! Jokaisella meistä on vuorovaikutustaidoissa kehitettävää. Tämän oppikokonaisuuden avulla sinulla on mahdollisuus tarkastella omia vuorovaikutustaitoja vielä tarkemmin.

Koen, että vuorovaikutustaitoja voi opetella.

Ei

Kyllä

Vuorovaikutustaitoja voi opetella. Tässä oppikokonaisuudessa on varmasti sinulle paljon tuttuja asioita. On kuitenkin tärkeää, että jokainen hoitotyön ammattilainen palaa vuorovaikutuksen perusasioiden pariin aika-ajoin. Omien asenteiden, toiminnan ja tapojen tarkastelu on vuorovaikutuksessa tärkeää myös ammattilaiselle.

Toivottavasti rohkenet tämän oppikokonaisuuden kautta tarkastelemaan omia vuorovaikutustaitojasi!

Koen, että minulla ei ole tarvetta kehittää omia vuorovaikutustaitojani.

Ei

Kyllä

Tämä oppimateriaali antaa sinulle mahdollisuuden tarkastella itseäsi vuorovaikuttajana.

Tunnistatko sinä nämä elementit omassa vuorovaikutuksessasi?

Ei

Kyllä

Kiitos rehellisestä ja rohkeasti itseä tutkivasta vastauksesta!

Toivottavasti saat tästä materiaalista vinkkejä omaan toimintaasi?

Myönteisen vuorovaikutuksen tunteen saa aikaan usein pienet eleet. Toista tukeva ilmaisu riittää. Kannustavat ja rakentavat tunteet ovat tärkeitä. Jos on kovin itsekritiittinen tai kielteinen itseään kohtaan, negatiivisia tunteita ja ajatuksia tulee helposti kohdistaneeksi myös toisiin.

Kannattaa kuitenkin muistaa, että kielteisiä malleja ja tunteita on mahdollista oppia huomaamaan ja korvaamaan niitä rakentavammilla ja myönteisemmällä vaihtoehdoilla.

Järjestelytehtävissä on tarkoituksena klikata annetut vaihtoehdot oikeassa järjestyksessä ja järjestykseen laittamisesta sai heti valinnan jälkeen palautteen. Alla esimerkki aseptiikan osuudesta.

Suojainten riisuminen

Klikkaa suojainten (suojakäsineet, suojatakki, suu-nenäsuojus) riisumisjärjestys

riisu suojakäsineet	Valitse
desinfioidi kädet ensimmäisen kerran	Valitse
riisu suojatakki	Valitse
riisu suu-nenäsuojus	Valitse
desinfioidi kädet kolmannen kerran	Valitse
avaa suojatakin nauha (jos se on edessä)	Valitse
desinfioidi kädet toisen kerran	Valitse

Hotspot valinta-tehtävien tekeminen vaati ehkä eniten harjoittelua, koska siinä oli monta vaihetta, mitkä piti valita oikeassa järjestyksessä. Tämän tyyppiset tehtävät toivat hyvää vaihtelua opittavien asioiden kertaamiseen ja siten koko opiskeluun. Alla olevassa kuvassa esimerkki kuntouksen oppikonaisuudesta, jossa vihreällä pohjalla olevia väkisiä klikkaamalla sai näkyviin selityksen pyörätuolin osista.

OSIO 10/24 Liikkumisen apuvälineistä

Pyörätuolin osat edestä

"Klikkaa" oikeinmerkkiä kuvassa niin saat lisätietoa.

Jatka

Suoritettu 5%

Arvojen syöttö tehtävätyypissä piti vastaus kirjoittaa joko sanallisesti tai numeroina. Kuvassa esimerkkinä tehtävä, johon on liitetty lyhyt video, joka pitää katsoa voidakseen vastata tehtävään liittyvään kysymykseen.

• OSIO 4/24 Hengityksen arviointi

<p>Hengitysfrekvenssi</p> <p>Laske oheisella videolla esiintyvän henkilön hengitystaajuus</p> <p>Kuinka monta kertaa henkilö hengittää minuutissa? <input type="text"/></p> <p>Valmis</p>	
--	--

Tämä arvojen syöttö tehtävätyyppi oli erittäin toimiva lääkelaskutehtävissä, joista esimerkki alla palautteineen. Jos vastaus oli väärä, se näkyi punaisena taustana ja jos tehtävän vastaus oli oikein, tausta oli vihreä. Vastauksen jälkeen sai palautteen, joka tässä tehtävässä on selvitys laskusta.

Tablettien riittävyys

Asukas käyttää varfariinia 3 mg (katso kuva) maanantaisin, keskiviikkoisin, perjantaisin ja sunnuntaisin sekä 1,5 mg tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin.

Kuinka monta täyttä viikkoa oheinen pakkaus riittää yllä mainitulla annostuksella? (Kirjoita vastauksesi kokonaislukuna)

5

Asukas käyttää 1 tabletin maanantaina, keskiviikkona, perjantaina ja sunnuntaina ja 1/2 tablettia tiistaina, torstaina ja lauantaina. Yhteensä 5,5 tablettia viikossa. Pakkauksessa on 100 tablettia. 100 tablettia: 5,5 tbl/viikko = 18,1 ~ 18 täyttä viikkoa

Kuvat, videot ja linkit

Oppisisältöjen laatimisessa lisäsimme oppikokonaisuuksiin tekstin lisäksi kuvia, videoita, tiedostoja tai erilaisia linkkejä lisämateriaalin löytämiseksi. Kuvina käytimme ilmaisia netistä löytyviä kuvia, ostimme kuvia Shutterstockilta, mutta otimme myös itse kuvia. Kuvat piti ensin tallentaa materiaallipankkiin, jonne luotiin jokaiselle oppikokonaisuudelle oma kansionsa, josta kuvat sitten lisättiin oppikokonaisuuksiin. Kuvat saivat olla kooltaan enintään 1024 Mb ja tiedostomuotona jpg, jotta ne tallentuivat oikein. Alkuvaiheessa tämäkin toiminto vaatii harjoittelua, jotta kuvan sai oikealla tavalla näkyviin valmiissa materiaalissa.

Kuvien ja videoiden tekeminen yhdessä tiimin kanssa oli inspiroivaa ja mukavaa yhdessä työskentelyä, johon jokainen toi sopivia tarvikkeita mukanaan joko kotoaan tai työpisteestään. Myös tiimin jäsenten ystävät ja sukulaiset ja heidän lääkkeensä, apuvälineensä, haavansa, sidetarpeensa ja muu hoitotyöhön liittyvä materiaali hyödynnettiin kuvissa tai videoilla. Kuvat eivät aina olleet kovin onnistuneita ja niitä otettiin useita kappaleita, joista sitten saattoi valita parhaat. Kuvia myös muokattiin ja niihin lisättiin esimerkiksi puhekuplina tekstiä. Videoiden tekeminen oli todella hauskaa ja ”näyttelijät” eläytyivät rooleihinsa aidosti, joten videot olivat varsin käyttökelpoisia oppimateriaaliksi. Videointia tehtiin myös TAMK-konferenssissa, jossa nauhoitettiin materiaalia työssä jaksamista ja työhyvinvointia käsittelevään oppikokonaisuuteen. Tuotettuja kuvia ja videomateriaalia oli paljon ja niitä myös hyödynnettiin eri oppikokonaisuuksissa.

Erilaisien tiedostojen ja linkkien lisäämisen haasteena oli se, että ne olisivat käytettävissä koko oppimateriaalin elinkaaren ajan. Jo ennen kuin oppikokonaisuus oli ehtinyt valmistua kokonaan, jotkin linkit poistuivat internetistä, jolloin tilalle piti etsiä jotakin muuta vastaavaa.

Aluksi oli tarkoituksena, että oppikokonaisuuksissa oli vain alku- ja loppupiste, mutta melko nopeasti suunnitelma muuttui ja oppisisältöjen sisään lisättiin tehtäviä, jotka kartuttivat pisteitä. Tämän ajateltiin lisäävän motivaatiota tehdä oppimistehtäviä hyvin ja saada niistä palkintoja. Nämä kysymykset nimettiin ”tähti” kysymyksiksi ja niistä kertyi pisteitä loppupisteisiin, joten maksimipistemäärä kustakin oppikokonaisuudesta oli 60 pistettä. Pistei-

den mukaisesti oppija sai palkinnoksi pronssisen, hopeisen tai kultaisen taitomerkin. Pronssiseen merkkiin vaadittiin 70 prosenttia, hopeiseen 80 prosenttia ja kultaiseen 90 prosenttia tehtävistä oikein.

Sisältöjä hiottiin palautteiden perusteella

Kun oppikokonaisuus valmistui, toinen opettaja tarkasti sen ja antoi kirjallista palautetta kokonaisuuden tekijälle. Palautteessa sai tekijä tietoa siitä, mikä on toimivaa ja mitä pitää muuttaa. Palautteen perusteella materiaalia lisättiin tai mahdollisia virheitä korjattiin tai jaettiin materiaalia pienempiin osiin tai yhdistettiin eri osia, jotta saatiin kokonaisuus vastaamaan muun muassa sitä lupausta, että yhden osion opiskeluun kuluu aikaa noin 15 minuuttia. Palaute oli tärkeää myös siksi, että tutulle aiheelleen ja omalle tekstilleen tuli "sokeaksi" eikä tunnistanut epäselviä ilmauksia tai puutteellista ohjeistusta. Tekstissä olevien kirjoitusvirheiden suuri määrä kuvasi hyvin sitä, että joissakin kokonaisuuksissa oli ollut todella tiukka aikataulu ja tekstin tarkastaminen oli jäänyt osin tekemättä.

Opiskelijoiden ja pilottikäyttäjien antama palaute oli erittäin arvokasta ja hyödyllistä. Osa opiskelijoista oli todella huolella perehtynyt materiaaliin ja nähnyt paljon vaivaa palautteen antamiseen. Saadun palautteen perusteella voitiin vielä kehittää oppikokonaisuuksia toimivimmiksi, saatiin tietoa materiaalin vaativuustasosta, voitiin karsia turhaa pois ja lisätä oppijaa aktivoivia tehtäviä. Palautetta saatiin vielä lisää, kun palvelutalojen hoivahenkilöstö alkoi opiskella oppikokonaisuuksia. Nämäkin palautteet hyödynnettiin ja materiaalia korjattiin tai tarkennettiin saadun palautteen perusteella. Tekijöiden näkökulmasta materiaalia voisi vieläkin työstää paremmaksi ja toimivammaksi, vaikka ei sittenkään ehkä päästäisi täydelliseen oppimateriaaliin, koska sellaista tuskin koskaan saavutetaan.

Prosessi oli oppimiskokemus myös hanketiimille

Monimediaisen oppimateriaalin tuottaminen palvelutalojen hoivahenkilöstölle lähes kahden vuoden aikana oli monipuolinen kokemus. Siihen sisältyi valtavaa innostusta ja tekemisen meininkiä, mutta myös riittämättömyyden ja turhautumisen tunteita, kun tekniikka ei toiminut tai sitä ei vaan osannut

käyttää eikä hyödyntää kaikkia niitä mahdollisuuksia, mitä se tarjosi. Toisaalta turhautti myös se, että tekniikka ei taipunut kaikkiin niihin upeisiin ja lennokkaisiin ajatuksiin ja ehdotuksiin, joita keksimme työstäessämme materiaalia. Ilman sovelluksen tuottajan asiantuntevaa ja nopeaa tukea moni asia olisi viivästynyt ja turhauttanut. Suuri kiitos yhteistyöstä kuuluu siis Jounille, joka aina vastasi kysymyksiimme nopeasti ja etsi asiantuntevasti vastaukset ongelmiimme.

Tiimimme koostui eri alojen opettajista, joten erilaista asiantuntijuutta hyödynnettiin laajasti. Kaikki oppisisällöt eivät olleet ihan ominta osaamisaluetta, mutta sekin oli rikkaus, sillä silloin asian esittäminen monimediaisesti haastoi tekijän työstämään sisältöä aivan eri tavalla kuin ennestään tutun sisällön kanssa oli tehnyt. Toisten tekemien oppikokonaisuuksien tarkastaminen auttoi miettimään omissa oppikokonaisuuksissa tekemiään ratkaisuja uudella tavalla. Samalla myös oppi uusia asioita tai tuli kerrattua vanhoja asioita. Tämän tyyppisen digitaalisen itseopiskelu oppimateriaalin tuottaminen antoi vinkkejä myös muuhun opetustyöhön. Kokonaisuudessaan monimediaisen oppimateriaalin tuottaminen oli erittäin virkistävä, antoisa ja uudenlainen tapa tehdä opettajan työtä.

Opiskelijat projektitoiminnassa

Anne Mäenpää

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta ammattikorkeakouluissa

Ammattikorkeakouluissa toteutettavat hankkeet ja projektit mahdollistavat opiskelijoille oppimisympäristön, jossa omaa osaamista voi kehittää työelämälähtöisesti osana TKI-toimintaa. Opiskelu hankkeissa ja erilaisissa projekteissa antaa opiskelijalle mahdollisuuden osaamisen ja tulevaisuuden työelämätaitojen haltuunottoon aidossa ympäristössä. Ammattikorkeakoulujen lakisääteisenä tehtävänä onkin antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja tukea opiskelijan ammatillista kasvua. Tämän lisäksi tehtävänä on harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa. (Laki (932/2014) ja asetus (1129/2014) ammattikorkeakouluista).

DIKI-hankkeen tavoitteena on luoda digitaalinen itseopiskelumenetelmä henkilöstökoulutuksen välineeksi vanhusten hoivapalveluja tarjoavien palvelutalojen henkilökunnalle. Tässä artikkelissa kuvataan miten projekti on intergoitu osaksi opetussuunnitelmaa Tampereen ammattikorkeakoulussa. Opiskelijoita on osallistettu hankkeeseen sekä suunnittelu- että toteutusvaiheessa. Mukana on ollut eri alojen opiskelijoita, tosin pääpaino on ollut projektin substanssin vuoksi soite-alan opiskelijoissa. Opiskelijoiden opintojen vaihe on otettu huomioon projektin toimeksiannoissa.

YAMK-opiskelijat sisällön suunnittelussa ja tuottamisessa

Hankkeessa oli mukana useita ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavia opiskelijoita, jotka olivat eri aloilta. Yhteensä yhdeksän opiskelija-

tiimiä osallistui hanketehtäviin, jotka olivat erilaisia kartoituksia ja haastatteluja, joiden avulla saatiin tietoa mm. koulutus- ja kehittämistarpeista, lisäksi opiskelijatiimit osallistuivat oppikokonaisuuksien sisällön tuottamiseen.

YAMK-opiskelijat tekivät kyselyn ennen projektin aloittamista palveluasumisen hoivahenkilöstölle heidän koulutustarpeistaan ja analysoivat sen. Toinen tiimi haastatteli palvelutalojen esimiehiä hankkeen alussa, litteroi aineiston ja auttoi analysoinnissa. Molempien opiskelijaprojektien tuloksia hyödynnettiin oppikokonaisuuksien suunnittelussa ja muodostamisessa, jotta ne vastaisivat koulutettavien tarpeisiin. Lisäksi yksi tiimi kartoitti asukkaiden kokemuksia ja odotuksia palvelutalon palveluita kohtaan.

Neljäs projektin toimeksianto oli oppimisympäristön pilottikäyttäjänä olleiden lähihoitajien haastatteluaineistojen litterointi ja analysointi. Tämän toteutti monialainen neljän YAMK-opiskelijan tiimi. Liiketalouden YAMK-opiskelijat toteuttivat projektiopinnoissa työhyvinvointiin ja muistisairauksiin liittyvien oppimateriaalien videoiden editointia. Lisäksi YAMK-opiskelijoille annettiin kolme toimeksiantoa oppimisympäristön sisällön tuottamisessa (sydänsairaudet, kirjaaminen ja raportointi, RAI ja ViVaGo -aiheet).

Projektissa toimiminen loi YAMK-opiskelijoille oppimisympäristön, jossa he pystyivät harjoittelemaan projektyöskentelyn taitoja sekä kehittämään omaa osaamistaan työelämälähtöisesti. Projektiin osallistuessaan opiskelijat saivat näkökulman myös siihen, millaista kehittämis- ja innovaatiotoimintaa ammattikorkeakoulussa harjoitetaan.

AMK-opiskelijat sisällön tuottajina ja testaajina

Ammattikorkeakoulututkintoa suorittavat opiskelijat tekivät hankkeessa muun muassa opinnäytetöitä ja kehittämistehtäviä. Aiemman korkeakoulututkinnon suorittaneet kolme sairaanhoitajaopiskelijaa tekivät projektin toimeksiantona 10 opintopisteen kehittämistehtävän opinnäytetyön sijasta. Niissä opiskelijat suunnittelivat ja toteuttivat Palko-sovelluksen oppikokonaisuuksiin (mm. ammatilliseen vuorovaikutukseen, haastaviin kohtaamistilanteisiin ja jalkojenhoitoon) digitaalista interaktiivista oppimateriaalia. Projektiin liittyen tehtiin myös kaksi 15 opintopisteen opinnäytetyötä, jotka

liittyivät saattohoidon oppikokonaisuuden oppimateriaalin tekemiseen. Projektityönä tuotetut opinnäytetöiden ja kehittämistehtävien tulokset olivat konkreettisesti hyödynnettävissä oppimisympäristön sisällöntuotantovaiheessa. Yhteensä opintopisteitä kehittämistehtävistä ja opinnäytetöistä kertyi 60.

Opiskelijat osallistuivat myös eri ammattiopintojen, vapaasti valittavien opintojen ja hankeopintojen puitteissa oppikokonaisuuksien sisältöjen luomiseen mm. tuottamalla kuvamateriaalia ja kokoamalla teorian tietoa eri aiheista. Lisäksi opiskelijat käsikirjoittivat ja kuvasivat videoita oppikokonaisuuksien sisältöihin mm. erilaisiin kohtaamisiin, raportointiin ja apuvälineiden käyttöön liittyen.

Projektin eri vaiheissa ensimmäisen vuoden opiskelijat, joilla oli aiemmin suoritettu lähihoitajatutkinto, pilotoivat oppikokonaisuuksia. Neljää ensiksi valmistunutta oppikokonaisuutta testasi 13 sairaanhoitajaopiskelijaa, ja puoli vuotta myöhemmin seitsemän sairaanhoitajaopiskelijaa testasi neljää seuraavaksi valmistunutta oppikokonaisuutta. Kaksi fysioterapiaopiskelijaa testasi myös neljää oppikokonaisuutta. Opiskelijat suorittivat oppikokonaisuudet testikäyttäjän roolissa ja antoivat kirjallista palautetta niiden sisällöstä ja toimivuudesta. Palautteiden perusteella kokonaisuuksia muokattiin ja saatiin vahvistusta suunniteltuihin digitaalisiin, interaktiivisiin ja sisällöllisiin ratkaisuihin.

Hankkeessa mukana olleiden palvelutalojen asukkaiden kokemuksia kartoitettiin asukashaastatteluna hankkeen alku- ja loppuvaiheessa. Kartoitukset toteutettiin terveydenhoitajaopintoihin kuuluvana kehittämistehtävänä ja sairaanhoitajaopiskelijoiden hankeopintoina.

Projektin toimeksiantona oli myös kahden oppikokonaisuuden (ammattilinen vuorovaikutus ja kuntoutuksesta toimintakykyä) kääntäminen englanniksi. Tähän valittiin kuusi hoitotyön opiskelijaa, joilla kaikilla oli vahva englannin kielen osaaminen ja ymmärrys alasta. Tämän lisäksi projektissa oli mukana tietojenkäsittelyn opiskelija, joka teki projektin www-sivut osana harjoitteluaan Floworks-palvelussa.

DIKI-hankkeen toiminta-aika oli 1.2.2017–31.1.2019. Tänä aikana projektiin integroitua opintopisteitä kertyi 307, joka on opiskelijan työtä 8289 tuntia. Sisällöntuotantoon osallistuvien opiskelijoiden kanssa tehtiin tekijänoikeussopimukset, joilla opiskelijat antoivat tekemänsä oppimateriaalin muokkaus-oikeuden hanketiimille. Tarvittaessa tehtiin sopimukset tietoisesta suostuksesta, joilla opiskelijat antoivat luvan esimerkiksi opiskelijasta otetun videomateriaalin käyttämiseen oppimateriaalina. Seuraavalla sivulla olevassa taulukossa on koottuna opiskelijoiden ja opintojen integrointi projektiin.

Opiskelijoiden mukaantulo vaatii paljon suunnittelua ja ohjausta

Projektin integrointi opetukseen on edellyttänyt hyvää suunnittelua ja tietoisuutta koulutuksen opetussuunnitelmista. Onkin tärkeää huomioida, että projektitehtävät tukevat opiskelua ja opiskelijoiden ammattitaidon kehittymistä. Innovatiiviset ja työelämän kehittämiseen integroituvat hankkeet tarjoavat opiskelijoille turvallisen oppimisympäristön, jossa opiskelijat pääsevät harjaannuttamaan työelämätaitojaan, pitkäjänteistä, suunnitelmallista ja vastuullista työskentelyä, sekä kehittämään osaamistaan ja luomaan uutta. Samalla opiskelijoiden työpanos voi tuoda merkittävää hyötyä hankkeen etenemiselle kohti suunniteltuja tavoitteita.

Opiskelijoiden mukanaolo hankkeessa auttoi myös meitä projektityöntekijöitä. Ensimmäisten oppikokonaisuuksien valmistuttua saimme opiskelijoita arvokasta palautetta, kun he pilotoivat oppikokonaisuuksia ja antoivat systemaattisesti palautetta joka osiosta. Opiskelijat pääsääntöisesti kuvasivat oppineensa paljon sisällöllisiä asioita, ja kehitettyä uudenlaista oppimisen menetelmää he pitivät mielenkiintoisena ja lupaavana. Tämä rohkaisi projektityöntekijöitä ja antoi vahvistusta siihen, että olemme tehneet oikeita asioita.

YAMK-opiskelijat olivat suureksi avuksi erilaisten kyselyjen ja haastattelujen toteutuksessa, ja niiden tuottamien aineistojen litteroinnissa ja analysoinnissa. Tosin opiskelijat tarvitsivat näissä paljon opettajan ja hanketyöntekijöiden ohjausta, mutta saivat samalla harjoitella tutkimusentekotaitoja autenttisten tehtävien avulla. YAMK-opiskelijoilla ei ole välttämättä kokemusta kyselylomakkeiden suunnittelemisesta, mutta riittävällä ohjauksella heidän

Taulukko. Opintojen integrointi osaksi DIKI-hanketta.

OPISKELIJOIDEN LKM	OPINNOT	KOULUTUSALA	PROJEKTIN TOIMENPIDE	OPINTOPISTEITÄ YHTEENSÄ
6	Asiakkaat palvelujen kehittäjänä	YAMK, terveysalan opiskelijat	Asukashaastattelu, palvelutarpeiden kartoitus	18
4	Yhteiset YAMK-opinnot, Projektiosaaminen	YAMK, sote-alan opiskelijat	Esimiesten haastattelu, aineiston litterointi ja analysointi	12
2	Yhteiset YAMK-opinnot, Projektiosaaminen	YAMK, sote-alan opiskelijat	Kysely henkilöstölle koulutustarpeista, aineiston analysointi	6
4	Yhteiset YAMK-opinnot, Projektiosaaminen	YAMK, sote-alan opiskelijat	Pilottikäyttäjien haastatteluaineistojen litterointi ja analysointi	12
4	Yhteiset YAMK-opinnot, Projektiosaaminen	YAMK, sote-alan opiskelijat	Projektityöntekijöiden haastatteluaineistojen litterointi ja analysointi	12
8	Yhteiset YAMK-opinnot, Projektiosaaminen	YAMK, sote-alan opiskelijat	Oppimateriaalien tuottaminen	23
3	Yhteiset YAMK-opinnot, Projektiosaaminen	YAMK, monialainen työryhmä	Oppimisympäristöön tuotettujen videoiden editointi	9
2	Kehittämistehtävä	Terveystenhoitaja	Asukashaastattelu ennen interventiota	10
2	Kehittämistehtävä	Terveystenhoitaja	Oppimateriaalin tuottaminen	10
3	Kehittämistehtävä	Sairaanhoitaja	Oppimateriaalin tuottaminen	30
2	Opinnäytetyö	Sairaanhoitaja	Oppimateriaalin tuottaminen	30
88	Ammattiopinnot	Sairaanhoitaja, kätilö, ja terveydenhoitaja	Oppimateriaalin tuottaminen	34
2	Hankeopinnot	Sairaanhoitaja	Asukashaastattelu intervention jälkeen	4
17	Hankeopinnot	Sairaanhoitaja ja kätilö	Oppimateriaalin tuottaminen	45
3	Vapaasti valittavat opinnot	Fysioterapia	Oppimateriaalin tuottaminen	6
22	Hankeopinnot	Sairaanhoitaja ja fysioterapia	Oppikokonaisuuksien pilotointi	42
6	Hankeopinnot	Sairaanhoitaja	Englanninkielinen käännöstö	12

työpanoksestaan saadaan apua projektin tehtäviin. Laadullisen aineiston analyysi oli myös osalle YAMK-opiskelijoita haasteellista, ja välillä aineistoja piti analysoida hanketyöntekijöiden taholta uudelleen. Opiskelijoiden toteuttama haastatteluaineistojen litterointityö oli suunnattoman arvokasta.

Opiskelijoiden tuottamat oppimateriaalit olivat laadultaan myös vaihtelevia. Osa opiskelijoista oli sitoutuneempia ja vastuullisempia kuin toiset. Projektissa toimineet opettajat tarkastivat aina opiskelijoiden tuottaman materiaalin luotettavuuden ja paikkansapitävyyden sekä muokkasivat opiskelijoiden tuottaman materiaalin koko oppikokonaisuuteen yhtenevästi sopivaksi. Haasteena tiedon luotettavuuden tarkastukseen oli välillä se, etteivät opiskelijat olleet tehneet lähdemerkintöjä, vaikka heitä ohjeistettiin ne merkitsemään. Osassa tuotoksista sisältö oli erinomaista ja osassa materiaalia oli selkeitä virheitä tai tuotos oli niin pintatietoa, ettei sitä voinut hyödyntää. Opiskelijat olivat tehneet myös erinomaisia videoita, löytäneet ja ottaneet valokuvia, joita oppimateriaalissa pystyi hyödyntämään. Osalle opiskelijoista tuli kiire aikataulun tiukkuuden vuoksi ja jossain tapauksissa opiskelijat eivät toimineet annettujen ohjeiden mukaisesti.

Opettajan onkin tärkeä antaa projektissa mukana oleville opiskelijoille riittävästi tukea toimeksiantojen tekemiseen. Opettajan on myös tärkeä huomioida, että toimeksiannot eivät saa olla liian vaativia suhteessa opiskelijoiden opintojen vaiheeseen ja osaamiseen. Onkin tärkeää, ettei opiskelijoita hylätä oman onnensa nojaan toimeksiantojen kanssa, vaan tiimin ja opettajien tuki auttaa heitä. On myös tärkeää, että opiskelijat ymmärtävät projektissa työskentelyn vaativan opiskelijalta vastuullista, aktiivista ja itsenäistä työtettä.

Hanketoiminnan ja opetuksen integrointi vaatii tavoitteellista ja sitoutunutta työtä niin opettajilta kuin opiskelijoiltakin; neuvotteluja, sopimista, ohjausta, neuvontaa ja kokonaan uusien toimintamallien kehittämistä. Silti se kannattaa, sillä integroinnista hyötyvät lopulta kaikki osapuolet.

Lähteet:

Laki (932/2014) ja asetus (1129/2014) ammattikorkeakouluista.

Projektin tuotoksena Palko-oppimisympäristö

Sari Himanen

Projektin tuotoksena syntyi täydennyskoulutustarkoitukseen uuden sukupolven opiskeluympäristö, joka sai nimekseen Palko. Kyseessä on palveluasumisen laatua kehittävä oppimisympäristö hoivahenkilöstölle ja se sijaitsee internetissä osoitteessa <https://dikipalko.tamk.fi/>

Käyttäjätunnukset oppimisympäristöön saa, kun oppimisympäristön käytöstä on tehty sopimus tuottajan eli Tampereen ammattikorkeakoulun tai ylläpitäjän eli JJ-Net Group Oy:n kanssa.

Käyttäjätunnuksena voi toimia joko henkilökohtainen tai organisaation sähköpostiosoite. Oppimisympäristö on internetissä, joten sitä voi käyttää työpaikan ulkopuolella, eli kotona, bussimatkoilla tai missä tahansa, kun käytettävissä on internetyhteys.

Oppimisympäristössä opiskeluun perehdytään Aloita tästä -oppikokonaisuudessa. Tämän jälkeen käyttäjä voi edetä haluamallaan tavalla oppimisympäristössä, jossa on yhteensä 12 oppikokonaisuutta. Aloitusnäkyvässä on nähtävissä, mitkä oppikokonaisuudet on aloitettu, ja miten pitkälle suorituksessa on edetty. Kun oppikokonaisuus on suoritettu loppuun, tulee etusivun näkyvään oppikokonaisuuden yhteyteen mitali, jonka käyttäjä on saavuttanut.

Opiskelu alkaa kysymyspatteristolla, jossa kartoitetaan sinun tapaasi ajatella asioista, eli mitä asioita sinä pidät tärkeänä. Seuraavaksi kysytään, miten sinulla on tapana omassa työssäsi toimia.

◀ OSIO 1/24 Mitä mieltä olet?

<p>Hoitajan on tärkeä tunkea asukkaan elämänhistoria</p>	
☐	Täysin samaa mieltä
☐	Jokseenkin samaa mieltä
☐	En samaa enkä eri mieltä
☐	Jokseenkin eri mieltä
☐	Täysin eri mieltä
<p style="text-align: center;">Valmis</p>	
<p style="text-align: right;">Suoritettu: 0%</p>	

◀ OSIO 1/24 Mitä mieltä olet?

<p>Tunnen palvelutalon asukkaiden elämänhistorian</p>	
☐	Täysin samaa mieltä
☐	Jokseenkin samaa mieltä
☐	En samaa enkä eri mieltä
☐	Jokseenkin eri mieltä
☐	Täysin eri mieltä
<p style="text-align: center;">Valmis</p>	
<p style="text-align: right;">Suoritettu: 1%</p>	

Seuraava kysymyssarja on ns. osaamisen alkutesti, jolla kartoitetaan sinun tietojasi opiskeltavasta oppikokonaisuudesta ja samalla saat alkukäsityksen siitä, mitä asioita oppikokonaisuudessa tullaan käsittelemään. Alkutestissä on 30 kysymystä ja kaikkien kysymysten vastaukset selviävät opiskeluosioista 3-22.

OSIO 2/24 Kartoita osaamisesi

Kysymys 1

Jos sanallinen ja sanaton viesti ovat ristiriidassa, tulkinta tehdään useimmiten sanattoman viestin perusteella.

Ei Kyllä

Valmis

Suoritettu: 7%

OSIO 2/24 Kartoita osaamisesi

Kysymys 3

Haptiikalla tarkoitetaan

tapaa koskea vuorovaikutuskumppaneita ja viestiä koskettamalla

tapaa puhua toiselle

tapaa käyttää kuulon apuvälineitä

Valmis

Suoritettu: 7%

Opiskeluosiot perustuvat näyttöön perustuvaan tietoon. Opiskeltavien asioiden esitystapa on suunniteltu digitaaliseen opiskeluun, eli tekstit ovat tiiviitä lyhyitä kuvauksia, jotta lukeminen tietokoneen tai mobiililaitteen ruudulta olisi helppoa. Opiskeltavia asioita havainnollistetaan kuvilla tai videoilla.

• OSIO 5/24 Hoitoon liittyvät infektiot

Hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisy jatkuu

Henkilökunnan vapaaehtoiset influenssarokotukset vähensivät tutkimuksen mukaan

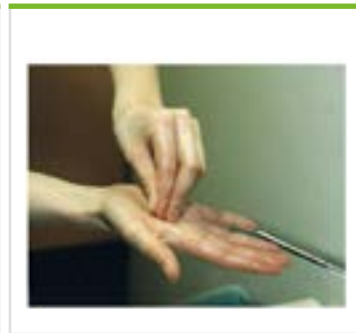
- hoivakotiasukkaiden kuolleisuutta 20 %
- asukkaiden influenssaoireita 31 %
- henkilökunnan sairauspoissaoloja 42 %

Tutkimus tehtiin 40 hoivakodissa, jotka satunnaisestiin interventio- ja vertailuryhmään. Interventio-ryhmän hoivakodeissa 70 % hoitajista otti influenssarokotuksen, ja vertailuryhmässä rokotuksen sai 32 %.

(Lähde: Geriatria, Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim, 2009;125(21):2318, Timo Strandberg, Erikoislääkärin uutiset, LeMaitre J Am Geriatr Soc 2009;57:1580.)

Jatka

Suoritettu: 3%

Oppijaa haastetaan refleктоimaan omia työskentelytapojaan erilaisten kysymysten muodossa.

• OSIO 5/24 Hoitoon liittyvät infektiot

Keinoja hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisyyn

Valitse seuraavista keinoista ne, joita itse käytät asukkaiden hoidossa hoitoon liittyvien infektioiden ehkäisyssä

☐	Huolehdin aina hyvästä käsihygieniasta.
☐	Ohjaan ja autan myös asukasta käsihygienian toteuttamisessa.
☐	Ohjaan asukkaan läheisiä käsihygienian noudattamisessa.
☐	Osaan ehkäistä asukkaiden ummetuksen kehittymistä, koska ummetus lisää virtsatieinfektioita.
☐	Osaan huolehtia asukkaan intiimihygieniasta niin, ettei asukas huonon intiimihygienian takia altistu virtsatieinfektioille.
☐	Autan mieluummin asukkaan vessaan virtsaamaan kuin laitan hänelle vaipan.

Kaikki keinot ovat niitä, joilla voidaan hoitoon liittyviä infektioita ehkäistä, joten toivottavasti vastasit kaikkiin väittämiin "kyllä"

Jatka

Suoritettu: 3%

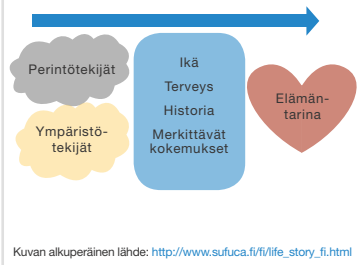
Oppimisympäristö on suunniteltu siten, että opiskelun rytmitys ja vähittäinen eteneminen on mahdollista. Kun yksi osio on opiskeltu, se päättyy selkeästi, ja uusi opiskeluosio alkaa selkeällä pienellä johdannolla.

OSIO 10/24 Elämänhistorian näkyminen hoito- ja palvelusuunnitelmassa

<p>Johdanto</p> <p>Olet aloittamassa uutta opiskeluosiota. Tämä osio käsittelee elämänhistorian näkymistä hoito- ja palvelusuunnitelmassa</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Jatka</p> <p style="text-align: right;">Suoritettu: 34%</p>	
--	--

Oppimisympäristö on tuotettu eettisiä periaatteita noudattaen. Alkuperäisten kirjoittajien tekijänoikeuksia on kunnioitettu, ja oppimisympäristö sisältää linkkejä tiedon alkuperäislähteille.

OSIO 10/24 Elämänhistorian näkyminen hoito- ja palvelusuunnitelmassa

<p>Mitä elämäntarina sisältää?</p> <p>Palko-koulutuksessa viitataan useaan kertaan asukkaan elämäntarinan kuunteluun ja kunnioittamiseen.</p> <p>Asukkaan elämäntarinan tunteminen auttaa hoitajaa ymmärtämään asukkaan tämänhetkistä toimintakykyä ja motiiveja syvällisesti. Elämäntarinan tuntemisen kautta (oma)hoitaja voi myös tunnistaa ja huomioida toimintakykyyn liittyviä voimavaroja ja ongelmia. Miten motivoida vanhusta ylläpitämään toimintakykyä? Mikä toimiminen on asukkaalle mieleistä? Jos palvelutalossa tarjotaan kodinomaista hoitoa ja ylläpidetään kodikasta ympäristöä, mitä se tarkoittaa asukkaan toiminnan ja toimintakyvyn kannalta?</p> <p>Meistä jokaisen elämä muodostuu lukuisista pienistä tarinoista, jotka alkavat syntymästä ja päättyvät kuolemaan. Jokaisen ihmisen elämäntarina kertoo ja opettaa kuuntelijalle tästä jotakin tärkeää. Hoitaja voi koota vanhuksen elämäntarinan hyödyntäen esimerkiksi elämäntarinaa. Hän voi tehdä elämäntarinasta kirjallisen kertomuksen tai laatia sen esimerkiksi käsittekartan muotoon.</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Jatka</p> <p style="text-align: right;">Suoritettu: 35%</p>	 <p style="font-size: small;">Kuvan alkuperäinen lähde: http://www.sufuca.fi/fi/life_story_fi.html</p>
---	--

Sovelluksen tuottama oppimisanalytiikka

Hannu Järvinen

Oppimisanalytiikan tavoitteena on hyödyntää opiskelijoista tallennettua tietoa oppimisen kehittämiseen. Sovellus on rakennettu siten, että se antaa palautetta opiskelun etenemisestä ja suorituksista sekä opiskelijalle itselleen, että hallinnoijalle / esimiehelle. Toisaalta se motivoi opiskelijaa jatkamaan opiskelua ja toisaalta huomaamaan osaamisensa vahvuuksia ja kehittämisen kohteita. Näitä tietoja voidaan hyödyntää esim. kehityskeskusteluissa ja jatkokoulutusten kohdentamisessa. Muut opiskelijat eivät näe toistensa suorituksia.

Sovellus tuottaa tietoa opiskelevalle henkilölle eri muodoissa. Opiskelija näkee reaaliaikaisesti prosenttein ja janalla, miten hän on edennyt oppikokonaisuuden suorittamisessa ja miten paljon hän on ansainnut pisteitä. Hyväksytyt rajana on 70% oikein kysymyksistä, joita on sekä oppisisällöissä, että alku- ja lopputestissä. Vastaten 70% oikein saa pronssimitalin, 80% hopeamitalin ja 90% kultamitalin. Lisäksi sisällöissä on eri aiheista pohdintakysymyksiä ja sellaisia kysymyksiä, jotka eivät kerrytä pisteitä. Näihin saa vastauksen joko vihreällä värillä (vastaus oikein) tai punaisella värillä (vastaus väärin) ja myös selityksen, miksi vastaus oli oikein tai väärin. Näistä ei kerry pisteitä. Tehtävät toimivat tavallaan myös tiedon kertaamisena.

Hallinnoijatunnukset omaava henkilö (esimies) voi tarkastella sekä yksittäisten kysymysten että koko oppikokonaisuuden pisteitä työntekijöittäin. Suoritushistoriasta opiskelija ja esimies näkevät kaikki kokonaisuudet ja niiden tilastot yhdestä taulukosta.

Alkuteistissä ja lopputestissä käytetään samoja kysymyksiä, jolloin niiden vertailu antaa tietoa osaamisen kehittymisestä. Tilastoista näkee alkutestin pistemäärän, lopputestin pistemäärän ja prosentteina kuinka paljon muutosta näiden välille on syntynyt. Myös oppikokonaisuuden suorittamiseen käytetty aika näkyy.

Nimi	Pisteet	Alkutesti	Lopputesti	%	Hyväksytty	Taitomitali	Pvm
	45/60	21/30	23/30	+7%	Kyllä		2018.05.05
	31/42	18/30	23/30	+13%	Kyllä		2017.09.21
	49/60	22/30	25/30	+10%	Kyllä		2018.05.07
	45/60	20/30	22/30	+7%	Kyllä		2018.05.04
	51/60	23/30	25/30	+7%	Kyllä		2018.12.14
	52/60	17/30	27/30	+33%	Kyllä		2018.05.08
	48/60	21/30	24/30	+10%	Kyllä		2018.06.12
	51/60	23/30	25/30	+7%	Kyllä		2018.05.16
	48/60	21/30	23/30	+7%	Kyllä		2018.06.06
	54/60	25/30	29/30	+13%	Kyllä		2018.05.14

Näitä tuloksia voidaan tarkkailla myös palvelutalokohtaisella tasolla. Tällöin esimies näkee oppikokonaisuuksittain samat tiedot ja kuinka moni on jo suorituksen tehnyt tai saanut hylätyn suosituksen. Myös opiskelun aloitaneiden määrän näkee, vaikka loppuun saakka ei olisi vielä kerennytkään suoritusta tekemään.

Keskiarvo	Pisteet	Alkutesti	Lopputesti	%	Hyväksytty	Taitomitali
Suorituksia: 14	32.43	18.79	25.64	+23%	79%	- 14% - 29% - 30% - 21%

Jokaisen oppikokonaisuuden alussa on yksi osio, jossa opiskelija pääsee tarkastelemaan omia asenteitaan ja ajatuksiaan tulevasta opiskeltavasta sisällöstä. Oppikokonaisuuden loppuksi näihin kysymyksiin palataan uudelleen. Näitä asenteita voidaan tarkkailla kysymyskohtaisesti, jolloin nähdään, onko osaamisen kehittymisen lisäksi tapahtunut muutoksia henkilön omassa ajattelussa suhteessa oppimateriaaliin tai omiin toimintatapoihin.

Myös oppisisällön tekijät ja päivittäjät voivat tarkkailla suorituksia. Niistä selviää mm. mitkä osiot olivat vaikeampia tai mitä osioita on tehty vähemmän. Tällöin niihin mahdollisesti voidaan vaikuttaa sisältöä muokkaamalla.

Pääkäyttäjän rooli Palko-oppimisympäristössä

Anna-Liisa Karjalainen

Hallinnointityökalut ja pääkäyttäjäys

Henkilö, jolle organisaatiossa osoitetaan pääkäyttäjärooli, hallinnoi Palko-sovelluksen pääsivun yläosasta avautuvassa Hallinta-osiossa, ks. seuraava kuva. Pääkäyttäjäoikeuksia voidaan tarvittaessa antaa useammalle henkilölle, jotka voivat keskenään sopia vastuistaan.

Etusivulle In English **Hallinta** Kirjaudu ulos

Hallinta

▲	OMAT TIEDOT
☰	SUORITUKSET
●	TEKSTIT
☰	KÄYTTÄJÄT
☰	OPPIKOKONAISUDET
☰	YKSIKÖTOTEUTUS
☰	MATERIAALIPANKKI

Hallinta-osiossa näkyy vasemmalla navigointikehys, josta löytyvät hallinnointityökalut eli lomakkeet.

Sovellukseen tallennetaan kaikki ne palveluyksiköt, joiden henkilöstön suorituksia halutaan seurata. Seuraavassa kuvassa on malli, mitä tietoja lomakkeella tallennetaan.

Uusi Yksikkö/Toteutus

Yksikön/Toteutuksen nimi

Tunniste

Alkamispäivämäärä

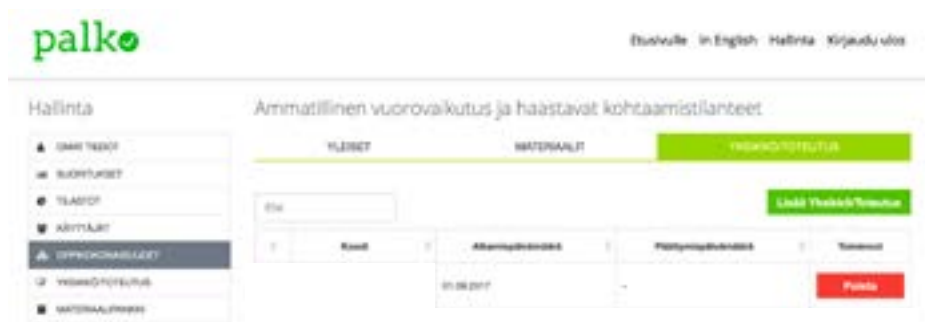
Päätymispäivämäärä

Oman palveluyksikön käyttäjille tunnukset ja oikeudet oppikokonaisuuksiin

Palveluyksikön pääkäyttäjän tulee varmistaa, että henkilöstölle tarjottaviin oppikokonaisuuksiin on yhdistetty yksikön nimi. Tämän lisäksi täytyy käyttäjät kirjata Palko-oppimisympäristöön.

Oppikokonaisuus

Pääkäyttäjän tai oppikokonaisuuden hallinnoija lisää kaikkiin oppikokonaisuuksiin ne yksiköt (palvelutalot), joiden käyttäjien suorituksia halutaan seurata. Mikäli palveluorganisaatiossa on useampia yksiköitä, joiden henkilöstön suorituksia halutaan yksiköittäin seurata, tulee ne kaikki lisätä oppikokonaisuuksille.

Esimerkki yksikön lisäämisestä oppikokonaisuudelle. Valitaan ensin oppikokonaisuus, jonka jälkeen siirrytään Yksikkö / Toteutus välilehdelle, jossa näkyy Lisää Yksikkö / Toteutus -painike. Valitaan painike ja haetaan avautuvassa ikkunassa ja tallennetaan.

Käyttäjän lisäys ja hallinnointi

Käyttäjän (oppijan) tiedot tallennetaan käyttäjänhallinnassa. Tallennettavia tietoja ovat sähköpostiosoite, sukunimi, etunimi ja väliaikainen salasana. Käyttäjän tietoihin lisätään palvelutalon nimi eli yksikkö.

Käyttäjä saa vahvistusviestin sähköpostiinsa. Viestissä on linkki järjestelmään sekä pyyntö vaihtaa salasana.

RCFT YKSIKÖ/TOTEUTUS

Sähköpostiosoite

Sukunimi Etunimi

Salasana Salasan varmennus

Esimerkki näkymästä, jossa uuden käyttäjän tiedot tallennetaan.

Miten käyttäjien suorituksia voi seurata

Palveluyksikön henkilöstön suoritusten seuranta

Esimies voi palveluyksikössään seurata käyttäjien oppimistehtävissä menestymistä. Seuraavassa kuvassa on esimerkki Ammatillinen vuorovaikutus ja haastavat kohtaamistilanteet – oppikokonaisuuden suorituksista eräässä palvelutalossa (palvelutalon nimi ja henkilöiden on piilotettu kuvasta).

Hallinta

- Yhteystiedot
- Oppimistehtävät**
- Yhteystiedot
- Yhteystiedot
- Yhteystiedot
- Yhteystiedot
- Yhteystiedot
- Yhteystiedot

Suoritus

Oppimateriaali

Yksikkö/Toteutus

Suorittaneet Ei suorittaneet

Keskiaika	Pisteet	Aikueet	Loppueet	%	Hyväksytyt	Taloustil.	Kaikki
Suoritus 22	40/50	21/21	23/24	+7%	77%	<ul style="list-style-type: none"> 8% 36% 32% -23% 	314 26 20min

Web per sivu: 10

Nimi	Pisteet	Aikueet	Loppueet	%	Hyväksytyt	Taloustil.	Pvm	Kaikki
	30/50	23/20	19/20	+10%	Ei	-	2018.06.13	862 22h 18min
	40/50	50/50	20/20	+7%	Kyllä	🟡	2018.06.13	40min
	50/50	24/20	20/20	+7%	Kyllä	🟡	2018.06.24	234 26 20min
	40/50	20/20	21/20	+2%	Ei	-	2018.07.16	342 14 20min
	50/50	24/20	20/20	+7%	Kyllä	🟡	2018.06.28	752 22h 18min
	51/50	21/20	20/20	+23%	Kyllä	🟡	2018.06.19	132 22h 28min
	46/50	21/20	20/20	+2%	Kyllä	🟡	2018.06.28	16 16min
	47/50	23/20	24/20	+2%	Kyllä	🟡	2018.05.29	2244 17h 44min
	57/50	21/20	20/20	+17%	Kyllä	🟡	2017.10.22	24 22h 51min
	40/50	20/20	20/20	0%	Kyllä	🟡	2018.06.22	23h 56min

Käyttäjakohtaisten suoritusten seuranta

Pääkäyttäjällä ja esimiehellä on mahdollisuus katsoa myös yksittäisen henkilön suorituksia. Seuraavassa kuvassa on haettu käyttäjä. Käyttäjän tiedoissa on Suoritukset -välilehti, jossa näytetään henkilön suoritukset taulukkomuodossa. Kunkin oppikokonaisuuden rivillä näkyy missä yksikössä tai toteutuksella suoritus on tehty sekä tieto siitä onko se hyväksytty, hylätty tai onko sitä edes aloitettu.

YLEISET	YKSIKÖ/TOTEUTUS	SUORITUKSET
Oppimateriaali	Yksikkö/Toteutus	Suoritus
Aloita tästä		-
Asukaista koskevan tiedon kirjaaminen ja hyödyntäminen		Hyväksytty
Kuntoutuksesta toimintakykyä		Hyväksytty

EU-projektissa koottavat seurantatiedot

Helena Tirronen

Tavoitteena oli 200 osallistujaa

Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittamiin hankkeisiin osallistuvista henkilöistä kerätään henkilötietoja. Tietoja kerätään, jotta voidaan varmistaa, että hankkeen toimenpiteet kohdistuvat kohderyhmänä oleviin henkilöihin, joiden tilannetta hankkeella on tarkoitus parantaa. Hanke DIKI – Digitaalinen itseopiskelu keinona hoivatyössä voimaantumiseen sekä asiakastyytyväisyyden lisäämiseen kuuluu Kestävää kasvua ja työtä 2014 – 2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmaan. Ohjelma sisältää viisi toimintalinjaa ja 13 erityistavoitetta. DIKI-hanke kuuluu toimintalinjaan 4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen sekä erityistavoitteeseen 9. Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan laadun parantaminen. Suomen saamaan EU-rahoitukseen vaikuttaa se, miten hyvin ohjelman tavoitteet saavutetaan.

DIKI-hankkeen varsinaisena kohderyhmänä olivat palvelutalojen työntekijät kuten lähihoitajat, hoiva-avustajat ja sairaanhoitajat. Hankehakemukseen oli kirjattu tavoitteeksi saada yhteensä 200 henkilöä, joista naisia 180, osallistumaan hankkeen toimenpiteisiin. Palvelutaloja oli mukana viisi tamperelaista ja yksi helsinkiläinen. Tietoja kerättiin henkilöistä, jotka osallistuivat hankkeessa järjestettyihin koulutuksiin. Osa koulutuksista oli mahdollista käydä työaikana palvelutalojen käytänteistä riippuen. Tavoitteena oli saavuttaa henkilökoulutus- ja henkilötyöpäiviä hankkeen aikana yhteensä 1458 päivää, joista 1400 oli etäopiskelupäiviä ja lähiopetus- sekä konsultointipäiviä kukaan oli 29 päivää.

Tietojen keruun toteutus

Henkilön aloittaessa ESR-hankkeessa häntä pyydetään täyttämään aloitusilmoitus. Aloitusilmoituksen tiedot kertovat henkilön tilanteen, kun hän aloittaa hankkeessa. Henkilön lopettaessa hankkeessa, häntä pyydetään täyttämään lopetusilmoitus, mistä selviää mahdolliset muuttuneet tiedot.

Henkilön tulee täyttää kaikki kysytyt kohdat ja allekirjoittaa ilmoitukset. Allekirjoituksella henkilö antaa suostumuksensa tietojen luovuttamisesta ESR-hankkeen seurantaan, arviointia, varainhoitoa ja tarkastamista varten. Ilmoituksissa kysytään mm. henkilön perustietoja kuten nimi, syntymäaika, sukupuoli ja yhteystiedot sekä lisäksi työllisyystilannetta, koulutusastetta ja muita taustatekijöitä. Ilmoitusten tiedot tallennetaan ESR-henkilöjärjestelmään, josta on olemassa rekisteriseloste. Hankkeen toteuttaja eli DIKI-hankkeen kohdalla Tampereen ammattikorkeakoulun edustaja tallentaa tiedot aloitus- ja lopetusilmoituksista järjestelmään ja on vastuussa osallistujatietojen asianmukaisesta keräämisestä, käsittelystä, säilyttämisestä, tallentamisesta ja tietosuojaamisesta. DIKI-hankkeessa kerättyjä tietoja säilytetään Suomen rakennerahasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä 2014 – 2020 ohjelmakauden loppuun asti ja vähintään 10 vuotta rahoituspäätökseen merkitystä hankkeen päättymispäivästä.

DIKI-hankkeeseen osallistujat suorittivat 12 aihealueen oppikokonaisuutta etäopiskeluna digitaalisesti äylaitteella tai tietokoneella. Osallistujia pyydettiin täyttämään aloitusilmoitus palvelutaloissa järjestetyssä perehdytystilaisuudessa. Palvelutalojen yhteyshenkilöt toimittivat aloitusilmoitukset täytettäväksi heille, jotka eivät päässeet perehdytystilaisuuteen, mutta halusivat suorittaa opintoja. Lopetusilmoitukset jaettiin perehdytystilaisuuksissa sekä yhteyshenkilöiden kautta edelleen jaettavaksi. Aloitus- ja lopetusilmoitusten täyttö ja tietojen keruun perustelu ohjeistettiin.

Kerättyjen tietojen yhteenvetoa

Saimme kerättyä aloitus- ja lopetusilmoituksilla tiedot yhteensä 192 osallistujalta. Vain kuudelta henkilöltä puuttui lopetusilmoitus ja neljän aloitusilmoitus oli vaillinainen. Pääsimme hankkeeseen osallistuvien lukumääräiseen tavoitteeseen.

Hankkeen aikana suoritettiin 600 oppikokonaisuutta itsenäisesti opiskellen. Yhden oppikokonaisuuden suorittamiseen kului aikaa käyttäjien arvion mukaan seitsemän tuntia eli yhteensä 4200 tuntia, mikä on noin 600 osallistujien henkilökoulutus- ja työpäivää. Digitaalisen itseopiskelun lisäksi opittua asiaa tuli reflektoida omassa työssä, joten itsenäisen etäopiskelun voidaan

ajatella yltäneen 1000 etäopetuspäivään. Lähiopetus- ja konsultointipäivät toteutuivat tavoitteiden mukaisesti perehdytystilaisuuksien sekä sähköpostitse, puhelimitse ja Facebook-ryhmän kautta annetun ohjauksen kautta. DIKI-hankkeessa tavoitteena oli toteuttaa 1400 etäopetuspäivää hankkeen aikana, mutta siihen ei päästy. Kuuden eri palvelutalon työntekijöille tehtiin yhteensä noin 300 tunnusta digitaaliseen opiskeluympäristöön eli kaikilla heillä oli mahdollisuus osallistua opiskeluun. Yhtenä syynä siihen, että etäopetuspäivien lukumäärä ei toteutunut voidaan pitää sitä, että noin 1/3 tunnuksen saaneista käyttäjistä ei suorittanut yhtään opintokokonaisuutta. Toisaalta myös ne jotka opiskelivat, suorittivat keskimäärin neljä oppikokonaisuutta, vaikka tarjolla olisi ollut 12 opintokokonaisuutta.

Hankkeen ohjausryhmässä palvelutalojen edustajat totesivat motivoinnin olevan haastavaa, jos opiskeluun ei voida antaa korvamerkittyä työaikaa. Pääosin palvelutalojen hoivatyöntekijät saivat mahdollisuuden opiskella niitä sisältöjä, mitä kokivat tarvitsevansa. Käytännöt vaihtelivat palvelutaloittain, joissakin sai suorittaa sovitut opintokokonaisuudet työaikana ja loput omalla ajalla. Osa suoritti kaikki oppikokonaisuudet, tai olisi halunnut tehdä kaikki, mutta ei ajan puutteen vuoksi ehtinyt. Opintokokonaisuuksien sisältöjä pidettiin tärkeinä, kiinnostavina ja tarpeellisina.

Lisätietoa:

www.rakennerahastot.fi

Palko e-learning kilpailun finaalissa

Sari Himanen

Osallistuimme DIKI-hankkeessa tuotetulla Palko-opiskelusovelluksella nyt neljättä kertaa järjestettävään e-Learning Excellence Awards -kilpailuun. Kilpalulla haettiin uusia innovatiivisia tapoja e-oppimisen toteuttamiseen. Kilpailussa oli kaksi karsintavaihetta. Abstraktin perusteella jatkoon päässeistä ideoista pyydettiin 3000 sanan kuvaus tarkkaan kuvatun struktuurin avulla. Lopulta 14 ideaa pääsi finaaliin, johon liittyi suullinen esitys ja 5000 sanan kuvausteksti.

E-Learning Excellence Awards -kilpailun finaali järjestettiin ECEL-konferenssin yhteydessä (European Conference on e-Learning) Ateenassa 30.10. – 3.11.2018. Konferenssipaikkana oli University of West Attica. Kilpailuesityksiä arvioi kaksi tuomaria. Esitysaika oli 15 minuuttia, minkä jälkeen oli 5 minuuttia aikaa yleisön esittämille kysymyksille.

Esitimme finaalissa kolmen minuutin videon, joka konkretisoi Palko-sovellusta käyttäjän näkökulmasta. Lisäksi kuvasimme Palkon pedagogisia lähtökohtia, sovellusta opettajan/sisällöntuottajan näkökulmasta sekä alustavia tuloksia opiskelijakokemuksista ja opettajien kokemuksista sisällöntuotantoprosessista.

Palko-sovellus ei voittanut kilpailua, mutta finaaliin selviytyminen ja Palko-sovelluksen kuvaus kilpailujulkaisussa on hieno saavutus. Finaaliin selvinneet 14 e-oppimisen tapauskuvausta on koottu julkaisuun, joka jaettiin konferenssissa, ja jonka saa hankittua Adlibris-kirjakaupasta.

Palko-oppimisympäristön käyttökokemuksia

Miina Salo

Toimin osastonhoitajana helsinkiläisessä palvelutalo Rudolfissa vuoden 2018 aikana. Rudolfissa toteutetaan ympärivuorokautista tehostettua palveluasumista kolmessa 24 työntekijän moniammatillisessa tiimissä sekä muistisairaiden ryhmäkoti Ronjassa, jossa työntekijöitä on 15. Saimme käyttöömmme Palko-oppimisympäristön pilotointivaiheessa.

Liityimme Palkon käyttäjiksi loppuvaiheessa pilotointia. Siitä johtuen Palkon hyödyntäminen oli hoitohenkilöstölle vapaaehtoisuuteen perustuvaa, mutta kaikille mahdollista pohjakoulutuksesta riippumatta. Hoitajista noin 30 suoritti Palkoa. Myös itse suoritin Palkon opintokokonaisuuksia ensin uteliaisuudesta ja sitten innostuksesta.

Saamamme perehdytyksen mukaan oppimateriaali oli koottu nimenomaan palveluasumisen lähihoitajia silmällä pitäen ja huomioiden se, että opiskelijoiden koulutus pohja on toisen asteen opinnoissa. Rudolfissa Palkoa suorittivat myös ohjaajat, sairaanhoitajat ja terapeutit. Hoitotyön työyhteisöt ovat yleisestikin moniammatillisia ja monikulttuurisia sekä työntekijöiden ikähaitari on laaja. Tämän tyyppinen heterogeenisuus vaatii työnjohdollista raamitusta, jotta optimaaliseen oppimiseen päästäisiin mahdollisimman monen kohdalla.

Palko-opiskeluympäristö on sähköinen. Opiskelumateriaaliin pääsi millä tahansa verkossa olevalla koneella henkilökohtaisilla salasanoilla. Opiskeluote vaati itseohjautuvuutta sekä ajankäytön hallintaa. Toiset työntekijät kokivat tämän uutena ja haastavana tapana opiskella. Joukossa oli myös niitä, jotka innostuivat kovasti sähköisestä opiskelusta. Opiskeluympäristö vaatii perustaitoja näyttöpäätetyöskentelyyn sekä ymmärrystä sähköisen tiedon hyödyntämisestä. Kaiken kaikkiaan, kun perustaidot ovat hallussa, opiskeluympäristö on helposti hahmotettava ja yksinkertainen käyttää. Uskon, että viimeksi tutkintoja suorittaneille tämän tyyppinen opiskelu on jo tuttua.

Oma kokemukseni oli tuoreen YAMK-tutkinnon omaavana, että ympäristö oli helposti hallittava ja selkeä.

Palko on jaettu oppikokonaisuuksiin. Niiden läpikäyntiin meni itseltäni aikaa 2-4 h, riippuen siitä miten hyvin hyödynsin materiaalista löytyvät liitteet ja linkit. Opintokokonaisuus on mukava opiskella lähes yhtäjaksoisesti tai sopivissa pitkäkestoisemmissa pätkissä. Typoittain opiskelu on mahdollista, mutta se katkaisee keskittymisen sekä oivaltavan ajattelun. Innokkaimmat työntekijämme opiskelivat paljon kotona tai hyödynsivät yövuorojen hiljaisempaa aikaa. Oma mielipiteeni ja kokemuksenikin on, että paras oppimistulos saadaan intensiivisellä keskittymisellä ja rauhallisella opiskelutilanteella. Vaikka opiskelu olisi työaikaa, en lähtisi sijoittamaan sitä työn lomaan.

Palkon tarjoama tieto oli tuoretta. Opiskelukokonaisuudet vastasivat hyvin hoitotyön arjesta nousevaa tiedon tarvetta. Palkoon oli mielestäni löydetty juuri oikeita asioita, jotka käytännöntyölähtöisesti tietoa janoavat hoitajat kokivat itseään hyödyttäväksi. Palkossa oleva tieto ei aliarvioi opiskelijaa ja antaa uutta tietoa lähtötasoltaan hyvinkin erilaisille oppijoille. Opintokokonaisuuksissa olevat linkitykset ja liitedokumentit antavat mahdollisuuden hyvinkin syvälliseen tiedon päivittämiseen. Hoitajat jopa ehdottivat, voisiko Palkon lääkehoidon osuus korvata meillä käytössä olevan LOVE -alustan lääkehoidon lupiin liittyvänä koulutuksena. Kaikki muutkin opintokokonaisuudet saivat positiivista palautetta, lukuun ottamatta kirjaamisen osuutta, joka on tehty Tampereella käytössä olevan hoitotyön kirjaamisen alustan perusteella, eikä vastannut meillä Helsingissä käytössä olevaa Efficaa.

Palkon kieli on selkeää, ei liian abstraktia tai moniselitteisiä käsitteitä vilahdelevaa. Rudolfin henkilöstö on monen kielistä, vaikka työkieli on suomi. Usein hoitotyön kehittämisen kieli on liian abstraktia ja käsitteiden syvempi ymmärtäminen vaatii ponnistelua suomea äidinkielenäänkin puhuilta. Toisaalta ajankäytön ollessa opiskelijälähtöistä, ehtii työntekijä tarvittaessa kääntämään vaikeita sanoja tai selventämään käsitteitä itselleen. Palkon opintokokonaisuuksissa on paljon kuvia ja videoita, jotka konkretisoivat sekä elävöittävät opittavaa asiaa. Palkossa on sisäänrakennettuna myös asioiden toistoa, mutta sen voi ohittaa helposti, jos asiat ovat itselle selviä.

Palkon opintokokonaisuuksissa on osia, jotka herättävät pohtimaan omaa ammatillista toimintaansa sekä tapaa kohdata hoidettavia tai olla työyhteisön jäsenenä. Näiden osien antia voi olla mukava purkaa myös työyhteisössä tai käyttää herätteenä jopa kehityskeskusteluun esimiehen kanssa.

Näin oppimisympäristö kannattaisi ottaa käyttöön

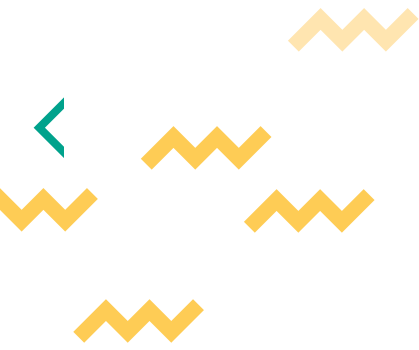
Optimaalisessa toteutuksessa jokaiselle työntekijälle voitaisiin antaa esimerkiksi oikeus käyttää työaika kolmen opintokokonaisuuden opiskeluun ja samalla asetettaisiin tietty aikaraami, jossa oppikokonaisuudet tulisi suorittaa. Tätä on helppo seurata, sillä esimies saa järjestelmään omat tunnukset, joilla näkee omien työntekijöiden suoritukset. Opiskelusta innostuvia työntekijöitä kannattaa myös palkita ja antaa heille mahdollisuus opiskella omalla ajalla vaikka kaikki 12 opintokokonaisuutta. Palkoon rakennettu palkitseminen kannustaa itsensä kanssa kilpailemiseen ja hyviin suorituksiin pyrkimiseen, ainakin osaa opiskelijoista.

Palko on varmasti kustannustehokas tapa opiskella isollakin joukolla. Ajankäyttö opiskeluun voi olla hyvinkin luovaa ja opiskelu ei vaadi siirtymisiä tai isoja fyysisiä tiloja, puhumattakaan monen alan asiantuntijoista, joita tulisi löytää opettajiksi.

Täydennyskoulutuksena tai lisäkoulutuksena Palkon kaltainen opiskelu mahdollistaa esimerkiksi koko työyhteisön yhtäaikaisen perehtymisen johonkin kokonaisuuteen. Jos Palkoa hyödynnetään em. tavalla, kannattaa opiskeluaika raamittaa. Kun kaikki ovat opiskelleet saman oppimateriaalin, voisi esimerkiksi osastotunneilla purkaa oppimateriaalin herättämiä kysymyksiä ja tuoda esille siitä nousseita havaintoja.

Jos Palkoon päädytään koko työyhteisön tasolla, on syytä huomioida, että kaikilla työntekijöillä ei ole kotona omaa opiskelussa vaadittavaa tietokonetta tai pääsyä internettiin. Työpaikalla olisi hyvä olla hiljaiseen työskentelyyn tarkoitettuja tiloja, joissa voi rauhoittua opiskelemaan. Toisaalta jos työnantajalla on yhteiskäytössä olevia kannettavia tietokoneita tai tabletteja, antaisi niiden lainaaminen mahdollisuuden kaikille kotona opiskeluun.

Voin suositella oman kokemuksen perusteella Palkoa. Palkon omaehtoinen ja itseohjautuva opiskelu korvaa parhaimmillaan monet koulutuspäivät. Oppiminen vaatii kuitenkin motivoituneet opiskelijat ja aikaa. Opiskelijalla tulee olla kiinnostusta sähköiseen opiskeluun ja halua ottaa haltuun tämä tulevaisuuden tapa oppia.

Valmiina jaettavaksi: CLAAVA – koulutuksella laatua vanhustyöhön

Sari Himanen

Hankkeessa tuotettuja 12 oppikokonaisuutta on hankkeen päätyttyä arvioitu ja työstetty eteenpäin. Sisältöjä on joiltakin osin täsmennetty ja joiltakin osin laajennettu, siten että oppimateriaalit sopivat jatkossa myös kotihoidossa toimivan henkilöstön täydennyskoulutusmateriaaleiksi. Täten Palko-oppimateriaalipaketti sai uuden nimen, CLAAVA – Koulutuksella laatua vanhustyöhön.

Oppikokonaisuuksien visuaalisuutta on lisätty. Useisiin asiasisältöihin on liitetty valokuvapankista ostettuja valokuvia. Lisäksi tekstien asetteluja on paranneltu ja terminologiaa on pyritty yksinkertaistamaan, jotta materiaali sopisi entistä paremmin myös maahanmuuttajataustaiselle henkilöstölle.

Hankkeen aikana tehdyn TAMK ja ICT-yrityksen välisen toimittajasopimuksen mukaan TAMKilla on omistajuus hankkeessa tuotettuun materiaaliin, käsikirjoituksenomaisesti tuotettuun ideaan ja toiminnallisuuksiin. ICT-yritys JJ-Net Group Oy:llä on tekijänoikeudet toteuttamaansa ohjelmaan ja alustaan.

Päivitetyn sovelluksen saa käyttöön Tampereen ammattikorkeakoulun kautta. TAMK EDU markkinoi ja myy täydennyskoulutuspakettia ns. omakustannushintaan, joka sisältää tuotteen päivittämiseen ja myyntiin liittyvät kulut, sekä ICT-toimittajalle maksettavan osuuden sovelluksen ylläpidosta.

Claavan toivotaan löytävän paikkansa hoivahenkilöstön täydennyskoulutuksessa. Laajasta 12 oppikokonaisuutta käsittävästä täydennyskoulutuspaketista löytyy uutta tietoa ja toiminnallisia vinkkejä lähes kaikkiin tilanteisiin, joita vanhustyössä kohdataan. Kokonaisuudesta voi valita yhden tai useamman oppikokonaisuuden oman henkilökunnan tarpeiden mukaan. Opiskelumahdollisuutta tarjotaan organisaatiokäyttäjien lisäksi myös yksityishenkilöille, jotka haluavat vahvistaa osaamistaan.

Kirjoittajat

Sari Himanen

työskentelee hoitopedagogiikan yliopettajana Tampereen ammattikorkeakoulussa. Hänellä on 17 vuoden työkokemus hoitotyön opetustehtävistä. Hän on useissa projekteissa kehittänyt hoitotyön verkko-opetusta ja tutkinut sen vaikuttavuutta oppimiseen. Hänen kasvatustieteen väitöskirja (2017) käsitteli tieto- ja viestintätekniiikan artefaktien käyttöä hoitotyön opetuksessa.

Riitta Nikkola

työskentelee hoitotyön lehtorina Tampereen ammattikorkeakoulussa. Hänellä on 25 vuoden työkokemus hoitotyön opetuksesta, jossa hänen kiinnostuksensa on kohdistunut erityisesti lääkehoidon ja aseptiikan opetukseen. Hänen väitöskirjansa (2013) käsitteli iäkkäiden potilaiden nivelrikon sairastamista.

Anne Mäenpää

on terveystieteen maisteri ja hoitotyön lehtori Tampereen ammattikorkeakoulussa. Hän on työskennellyt useita vuosia hoitotyön opettajana, ja perehtynyt mm. draamapedagogiikkaan. Lisäksi hänellä on usean vuoden kokemus tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntävien opetusmenetelmien ja oppimispelien kehittämisestä.

Hannu Järvinen

on terveystieteiden maisteri ja fysioterapian lehtori Tampereen ammattikorkeakoulussa. Hänellä on 10 vuoden työkokemus fysioterapian opetustehtävistä. Hän on perehtynyt erityisesti neurologiseen kuntoutukseen ja vanhusten fysioterapiaan.

Anna-Liisa Karjalainen

on erikoissuunnittelija Tampereen ammattikorkeakoulussa. Hän työskentelee projektipäällikkönä moninaisissa ICT-projekteissa ja on myös opettanut informaatioteknologiaa sairaanhoidon opiskelijoille. Hänellä on usean vuoden kokemus opetuksen kehittämistyöstä. Hän on toiminut opettajien kanssa yhteistyössä parannettaessa ICT-pohjaisia opetusmetodeja

Helena Tirronen

työskentelee Tampereen ammattikorkeakoulun Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopalveluissa projektipäällikkönä. Lisäksi hänellä on 20 vuoden kokemus verkko-opettajana toimimisesta aiheena mm. verkko-liiketoiminta. Hän on myös ohjaava opettaja Tampereen ammattikorkeakoulun ammatillisessa opettajakoulutuksessa.

Miina Salo

on peruskoulutukseltaan terveydenhoitaja ja opiskellut YAMK tutkinnon kuntoutuksen opinnoissa (2014). Hän työskentelee tällä hetkellä kuntoutussuunnittelijana Työterveys Helsingissä toimien asiantuntijana työkykyjohtamisen kehittämisessä sekä ammatillisen kuntoutuksen hyödyntämisessä työkyvyn muutostilanteissa. Hänellä on usean vuoden kokemus hoitotyön esimiestehtävistä sekä HR-työn asiantuntijan tehtävistä.

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

